

JANUARI 2024

BES(t) 4 KIDS

THE BEST OF BES(t) 4 KIDS

Een terugblik op vijf jaar samen bouwen aan verbetering van de kinderopvang in Caribisch Nederland

INTERVIEWS
MILESTONES
SUCCESSEN
UITDAGINGEN
LESSONS
LEARNED

Voorwoord

Het programma BES(t) 4 kids bestaat nu vijf jaar. Het is een uniek programma waarin we samen met alle stakeholders bouwen aan het verbeteren van de kwaliteit en (financiële) toegankelijkheid van kinderopvang in Caribisch Nederland. Er worden grote en kleine stappen gezet, fouten gemaakt en successen geboekt. We leren veel, zowel met als over elkaar. In dit magazine delen we verhalen en lessen uit de praktijk. Wij zijn trots op de stappen die zijn gezet en zien het vervolg en de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Wanneer u dit magazine leest, valt u wellicht op hoe betrokken iedereen is die meewerkt en meebouwt aan het gestaag verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang. Wat ons keer op keer opvalt, is de drive en de bevoegdheid van alle betrokkenen. We zijn ontzettend trots op iedereen die meebouwt aan het programma: de kinderopvangorganisaties, pedagogische professionals, projectleiders en héél veel anderen. Of het nu gaat om het ontwikkelen van wetgeving waarin rekening gehouden wordt met de lokale context, het inrichten van het toezicht en de zorgstructuur, het oplossen van huisvestingsvraagstukken of het verbeteren van de kwaliteit, iedereen werkt mee met respect voor elkaars positie en expertise. In de wetenschap dat we met elkaar de beste kinderopvang kunnen organiseren. Vanuit de overtuiging dat dit zorgt voor gelukkige, gezonde kinderen en blije ouders, en daarmee tot een toekomst waarin elk kind de kans krijgt om zich volop te ontwikkelen.

Het werk is zeker nog niet klaar. De komende jaren bouwen we samen verder aan een betere toekomst voor alle kinderen in Caribisch Nederland. We wensen u veel plezier met het lezen van dit magazine. Wij hopen dat dit magazine u ook inspireert voor toekomstige samenwerkingen met en tussen Bonaire, Sint Eustatius, Saba en het Rijk.

- STUURGROEP BES(T) 4 KIDS**
- Nina den Heyer – Gedeputeerde Openbaar Lichaam Bonaire
 - Reuben Merkmán – Gedeputeerde Openbaar Lichaam Sint Eustatius
 - Eviton Heyliger – Gedeputeerde Openbaar Lichaam Saba
 - Sander Verbaan – SZW, directie Kinderopvang
 - Tessa Vingerling – OCW, directie Onderwijspersoneel & Primair Onderwijs
 - Maideline Martijn – VWS, directie Zorg en Jeugd Caribisch Nederland
 - Carina Knol – BZK, directie Koninkrijksrelaties

COLOFON
 Copyright © 2023 BES(t) 4 kids
TEKST Karinka Wijnhoven, Communications consultancy B.V.
FOTOGRAFIE Roëlton Thodé op Bonaire
 Lincoln Charles op Saba
 Jacquil Imagery op Sint Eustatius

VORMGEVING Dahyanara Djojopawiro, Ultimate Media Design
EINDREDACTIE Anne-Marie Kloet, Ruud Nauts, Rishainy Bomberg

Niets uit deze uitgave mag worden veele-
 voudigd en/of openbaar worden gemaakt
 door middel van druk, fotokopie, geluidsband,
 elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder
 schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD 3

SINT EUSTATIUS

SINT EUSTATIUS

MILESTONES Sint Eustatius	6
ANGELA DEKKER, <i>projectleider BES(t) 4 kids Sint Eustatius</i>	8
CAROL JACK-ROOSBERG, <i>directeur Sociaal Domein OLS</i>	10
ROSALIE EDELSTEIN-LOPES, <i>directeur Buzzy Bees</i>	12
PEDAGOGISCH MEDEWERKERS Buzzy Bees	14
ARON LIJFROCK, <i>ouder Buzzy Bees</i>	15
ELENE JEFFREY, <i>eigenaar Daughters of the King</i>	16
KIARA SANCHEZ, <i>pedagogisch medewerker Daughters of the King</i>	18
WILMA VAN ZOEST, <i>ouder Daughters of the King</i>	19
PAULA PANDT-POMPIER, <i>pedagogisch coach</i>	20
LINDA BLANKHORST, <i>twinning partner Kinderopvang Op Stoom</i>	21
MAYARA WIJSMAN, <i>lokale inspecteur en verpleegkundige</i>	22
JANTINE HOMAN, <i>beleidsmedewerker VWS</i>	23

MIEKE JANSEN, *projectleider BES(t) 4 kids Ministerie van OCW* 24

BONAIRE

BONAIRE

MILESTONES Bonaire	26
TAMARA JANGA-NICOLAAS, <i>projectleider BES(t) 4 kids Bonaire</i>	28
SILVANA JANGA-SERFILIA, <i>directeur Samenleving & Zorg OLB</i>	30
RUTHMILA SINT JAGO, <i>beleidsadviseur OLB en voorzitter kwaliteitscommissie</i>	31
SJAIKA GONZÁLEZ, <i>eigenaar BSO Twinkel</i>	32
ESMERALDA EN CORINA PIETERSZ, <i>eigenaren Jiwiri</i>	34
KIRAN OGENIA, <i>pedagogisch medewerker E Shoco Sabí</i>	36
MIRJAM HOGEWEG EN DOCHTER MISHA, <i>ouder en kind BSO Boks</i>	37
SAMANTHA DEL PRADO, <i>twinning partner Crescat</i>	38
DONALD PAULA, <i>voorzitter Lokaal Overleg Kinderopvang Bonaire</i>	39
EMILY KOCKS, <i>project coördinator kinderopvang, Akseso</i>	40
JANTINE HOMAN, <i>beleidsmedewerker VWS</i>	41
RIEKENT VAN DEN DOLDER, <i>inspecteur Inspectie van het Onderwijs</i>	42

ROB JANSSEN, *projectleider BES(t) 4 kids Ministerie van SZW* 44

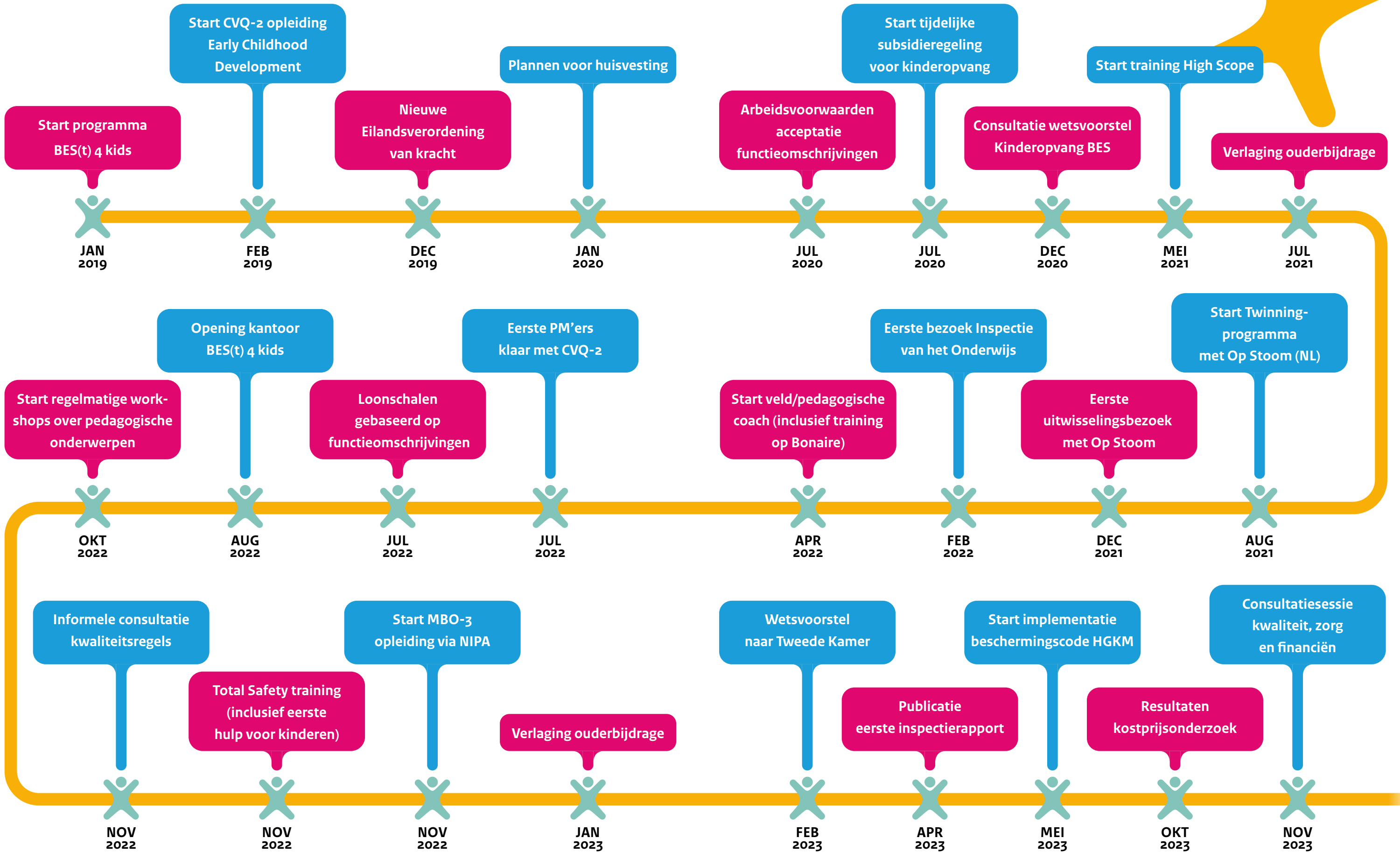
SABA

SABA

MILESTONES Saba	46
ESTHER VAN WOUDEBERG, <i>projectleider BES(t) 4 kids Saba</i>	48
ROSALYN JOHNSON, <i>hoofd Community Development OLS</i>	50
TESSA ALEXANDER, <i>manager Laura Linzey Childcare</i>	52
SHEYLA DANIEL WILLIAMS, <i>pedagogisch medewerker Laura Linzey Childcare</i>	54
FAMILIE NERO-MEEUWSEN, <i>Laura Linzey Childcare</i>	55
LUDWINA CHARLES, <i>directeur Saba Girls and Boys Sport Society</i>	56
MOEISHA CANE, <i>pedagogisch medewerker Saba Girls and Boys Sport Society</i>	58
JUNE EVERY, <i>ouder Saba Girls and Boys Sport Society</i>	59
HERMA MACHIAVELLO EN SELMA OZKAN, <i>twinning partner Kindernet</i>	60
TEDISHA GORDON, <i>lokale inspecteur</i>	61
JENNEKE VAN BUSSEL, <i>jeugdverpleegkundige publieke gezondheidszorg</i>	62
ANNELIES BUURMEIJER, <i>directeur expertise centrum voor educatie en zorg</i>	63

LESSONS LEARNED 64
 NAWOORD 65

Milestones Sint Eustatius

Angela Dekker

PROJECTLEIDER BES(t) 4 KIDS
SINT EUSTATIUS

“Vijf jaar geleden zijn we begonnen met het uitrollen van BES(t) 4 kids op Sint Eustatius. We hebben inmiddels enorme stappen gezet waarbij samenwerking de basis vormt. Als projectleider zie ik mijn belangrijkste taak als spin-in-'t-web tussen alle onderdelen van het programma. Ik zorg voor draagvlak en feedback vanuit het veld en coördineer de uitrol op het eiland. Ik werk daarvoor nauw samen met de zeven kinderopvangorganisaties binnen het platform BES(t) 4 kids Statia. Daarnaast ben ik de schakel tussen de beleidsmakers in Nederland en de lokale overheid. Ik overleg veel met de verantwoordelijk directeur Sociaal Domein op het eiland om te bekijken of de nieuwe wet- en regelgeving past bij het lokale overheidsbeleid. Ik begrijp dat we een brede wet willen hebben voor alle BES-eilanden, maar we ontkomen er niet aan om een aantal zaken specifiek te reguleren. Daarom worden deze in de eilandsverordening opgenomen.

Samenwerken

Nederland wil soms te veel één model voor alle eilanden of te veel centraal regelen. “One size fits all” werkt hier echter niet omdat de achtergrond, cultuur, religie en taal te veel verschillen van elkaar. Zo zou ieder eiland een eigen vertrouwenspersoon moeten hebben voor bijvoorbeeld het melden van kindermishandeling. Een ander voorbeeld is bijvoorbeeld gastouderschap. Voor deze manier van kinderopvang kiezen we op Sint Eustatius niet. Het is heel lastig om in een woonhuis kinderen op de juiste manier op te vangen volgens de gewenste kwaliteitsnormen. Daar praten we met de eilanden onderling ook over, zodat we elkaar kunnen helpen. Om de week hebben we projectleidersoverleg waarbij we de gemeenschappelijke belangen van de eilanden bespreken maar ook de individuele behoeften. Het is een intensieve samenwerking om af te stemmen over bijvoorbeeld de subsidie,

zoals de hoogte van het bedrag, de verdeling en het implementeren daarvan, maar ook over het geven van trainingen voor de aanvraag. Het kostprijsonderzoek helpt om inzicht per eiland te krijgen. En andere meerwaarde van de samenwerking tussen de eilanden is de onderlinge uitwisseling. Zo heeft ieder eiland een lokale inspecteur om de kwaliteit te bewaken, te monitoren en bij te sturen. Er wordt goed samengewerkt met de Inspectie van het Onderwijs in Nederland, die ons jaarlijks bezoekt. We zijn nu aan het bekijken of we de lokale inspectie op de eilanden kunnen laten rouleren.

Creatieve oplossingen

Het fijne van het programma is dat de vier betrokken ministeries departement-overstijgend werken. Wij hadden door de kleinschaligheid bijvoorbeeld geen scholingsmogelijkheden voor het vereiste

niveau van pedagogisch medewerkers. Daarom zijn we in de regio gaan zoeken naar oplossingen. We zijn in gesprek gegaan met het ministerie van OCW voor subsidiemogelijkheden. In onderling overleg

“Nederland wil soms te veel één model voor alle eilanden of te veel centraal regelen. ‘One size fits all’ werkt hier echter niet.”

is het gelukt om opleiden lokaal mogelijk te maken. We zijn begonnen met niveau 2 en zijn dit nu aan het door ontwikkelen naar een opleidingsaanbod op niveau 3. We hebben het voor nu goed geregeld, maar moeten wel samen gaan borgen dat er financiering voor blijft. Ook nadat het programma BES(t) 4 kids is afgerond.

Voor de plusopvang werken we intensief samen met de ministeries VWS en OCW. Dit onderdeel voor het verbeteren van de zorgkwaliteit is een enorme uitdaging. De pilot verliep met de nodige hobbels, maar het is gelukt om de procedures duidelijk te krijgen. Die willen we gaan verankeren in het systeem. Omdat het een klein eiland is, beschikken we niet over alle specialismen en dat vraagt om

creatieve oplossingen. Het heeft tijd nodig om het hele proces op orde te krijgen. We proberen soms te veel tegelijkertijd te doen, maar moeten ook rekening houden met de verantwoordelijkheden die we daadwerkelijk als eiland kunnen dragen.

Successen

Het grootste succes is dat voor ieder kind nu kwalitatief goede opvang mogelijk is. We hebben de beschikking over een vast bedrag om de garantie op kwaliteit te bieden. En voor ouders is de kinderopvang betaalbaar. Er wordt hard gewerkt aan hygiëne, veiligheid en voldoende ruimte, binnen en buiten, voor de kinderen. Voor het pedagogisch werken hebben we geweldige ondersteuning van onze twinning partner. We leren veel van elkaar. Niet alleen vakinhoudelijk maar door de veelal persoonlijke contacten zien we ook individuele groei en ontwikkeling. Een verrijking voor beide partijen door de kans om over de grens ervaringen op te doen. Ook de communicatie is professioneler. Je ziet het bij het personeel, de directies en het bestuur. Het besef is er dat er middelen beschikbaar zijn waarbij we uitgaan van de mogelijkheden van dit eiland. Samen gaan we ervoor dat die subsidie dekkend is en blijft bestaan. Ik vind het fijn om tegen de mensen hier te kunnen zeggen ‘je bent een professional’. We gaan goed op Statia.”

Carol Jack-Roosberg

DIRECTEUR SOCIAAL DOMEIN
OPENBAAR LICHAAM
SINT EUSTATIUS

“Voorheen was kinderopvang een onderdeel van de vele overheidstaken die we op Sint Eustatius hebben. Met het programma BES(t) 4 kids hebben we de kans gekregen op een betere kwaliteit. Het programma biedt onze mensen de mogelijkheid van een hoger opleidingsniveau en daardoor een hogere salariëring. Voor ouders is de opvang betaalbaarder en daarmee toegankelijker geworden. Kinderopvang is nu een prioriteit voor de overheid.

In gesprek

We zijn met het programma begonnen door het betrekken van alle stakeholders. Na ambtelijk overleg hebben we de ideeën gepitcht bij de verschillende besturen van de kinderdagverblijven. Iedereen had een stem in het proces. We gaven de richting aan en hebben alle betrokken partijen uitgenodigd voor de concrete invulling. Dus wat mis je nog? Wat zou je willen? Hoe kunnen we je ondersteunen? Voor het creëren van draagvlak en borgen van het programma overleggen we nu maandelijks met alle betrokkenen binnen het Platform BES(t) 4 kids Statia. Onder voorzitterschap van de projectleider delen we onze ervaringen, uitdagingen en kansen.

Uitdagingen en successen

Eén van de uitdagingen waarvoor we staan, is het motiveren van kinderopvangpersoneel. We zitten in een veranderproces en dat vraagt om verandering van gedrag. Door de nieuwe eisen moet het niveau van opleiding omhoog. Dat betekent dat we van medewerkers extra inzet vragen door bijvoorbeeld bijscholing. Iedereen, zowel bestaand als nieuw personeel, moet aan de nieuwe standaarden voldoen. Dat heeft uiteraard tijd nodig, maar ik ben ervan overtuigd dat dit ons samen gaat lukken. Onze uitdagingen zijn ook onze successen. Door het programma hebben we extra opleidingsmogelijkheden, werken we aan verbeteringen van de werkomstandigheden en hebben uniforme functieomschrijvingen. Door

Twinning vindt uitwisseling van kennis en expertise met Nederland plaats. En BES(t) 4 kids heeft ons de middelen beschikbaar gesteld om geschikt materiaal aan te schaffen en om een pilot programma op te zetten voor integrale zorg voor kinderen met speciale behoeften.

“Onze uitdagingen zijn ook onze successen. Door het programma hebben we extra opleidingsmogelijkheden, werken we aan verbeteringen van de werkomstandigheden en hebben uniforme functieomschrijvingen.”

Toekomst

Er zijn nog steeds verbeteringen nodig, we hebben grote ambities. Maar we kunnen stellen dat we op weg zijn naar een kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang op ons eiland. We hebben oog voor de waarde van het werk van het kinderopvangpersoneel. En sommige van hen zijn vooruit gegaan in salaris. Iedere kinderopvang heeft nu een pedagogische visie opgesteld. Een betere opvang zorgt voor betere kansen voor onze kinderen. Voor mij zijn de belangrijkste lessons learned: geduldig zijn, het programma aanpassen naar eilandelijke behoeften en het eigen tempo bepalen. We kleuren onze eigen toekomst. Ik ben trots op Statia.”

Rosalie Edelstein-Lopes

DIRECTEUR BUZZY BEES

“Het programma heeft Sint Eustatius veel gebracht waaronder een projectleider speciaal voor ons eiland. Alle BES-eilanden zijn Caribisch Nederland, maar totaal verschillend in cultuur en achtergrond. Angela Dekker werkt hier al jaren en kent het gebied. Alle Statianen kennen haar. Je moet hier wonen, werken en deelnemen aan de community om gerespecteerd te worden. En dat hebben we op Statia voor haar. Ze heeft heel veel gedaan voor de samenwerking door structuur te brengen en vorm te geven aan het kinderopvangbeleid. We werken samen via het Platform BES(t) 4 kids Statia waaraan alle kinderopvangorganisaties en de basisscholen deelnemen. We stellen strategieën op maar maken ook de werkomschrijvingen voor verschillende functies, met een passend salaris. We zorgen voor cursussen bijvoorbeeld over misbruik. Dat kan allerlei vormen aannemen, zowel fysiek als mentaal, dus ook door te schelden en schreeuwen. Scholing zorgt voor bewustzijn in eigen gedrag en dat is belangrijk voor ons dagelijks werk. Iedere kinderopvangorganisatie heeft een eigen visie, maar in de basis zijn we gelijk. Verankerd in de eilandsverordening zijn dit de fundamenten voor het ontwikkelen van onze kinderen.

Opleiding en ontwikkeling

Het meeste personeel van Buzzy Bees was te weinig opgeleid. Tot voor kort was het op Sint Eustatius alleen mogelijk om bij MBO Zorg en Welzijn niveau 2 te halen. BES(t) 4 kids zorgde voor het ontsluiten van een opleiding op niveau 3. Mensen zijn nu in de gelegenheid om hun studie te volgen in de taal die hier gesproken wordt, Engels. De docenten komen van het eiland en dat werkt. Training is relevant, niet alleen voor kennis maar ook voor persoonlijke ontwikkeling. De salarissen zijn beter omdat we in kunnen schalen naar niveau. We komen van een tijd waar medewerkers op hun loon moesten wachten totdat alle ouders voor de opvang betaald hadden. Als die geen geld hadden,

was er geen salaris. De nieuwe afspraken zijn we aan het vastleggen in een CAO.

Een andere belangrijke vernieuwing is de overlegstructuur. Naast het platformoverleg hebben we een veldcoördinator die ondersteuning biedt. We staan er niet meer alleen voor maar lossen samen zaken op. Er is ondersteuning beschikbaar voor kinderen die plusopvang nodig hebben. Ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling omdat het vroegtijdig signaleren en aanpakken van problemen een groot effect hebben op de latere ontwikkeling. Het Twinningprogramma helpt hierbij. We leren van elkaar en wisselen kennis en ervaring uit. Het voordeel van ons kleine eiland is dat we allemaal samenwerken.

“We zijn nog niet klaar. Voordat het programma afgerond is, moet de lokale overheid de zorg hebben verankerd in het systeem. Daarom zoeken we goede leiders om de visie en passie over te brengen.”

Talenten benutten

Vanuit Nederland gekomen, heb ik lang in het onderwijs gewerkt. We zijn op Sint Eustatius ruim tien jaar geleden gestart met het verhogen van de basiskwaliteit. Daarna was ik verantwoordelijk voor de transitie van het Nederlandse naar het Engelse systeem op het voortgezet onderwijs. Ik zou eigenlijk met pensioen gaan toen ik werd gevraagd als directrice voor Buzzy Bees. Ik ben ontzettend gedreven en ambitieus. En dat wil ik inzetten om de talenten van medewerkers te ontwikkelen. Ik weet wat mijn mensen hier kunnen en dat wil ik eruit halen. Door gebruik te maken van elkaars kennis en deskundigheid. Verder bouwen aan relaties door communicatie. Het stimuleren van studenten en hen bewust maken dat opleiding relevant is waardoor er veel meer mogelijkheden zijn. Bouwen aan kwaliteit door teamoverleg, feedback en het stellen van open vragen. Problemen los je op door open met elkaar te praten. Door het programma zijn er trainingen en workshops. Zoals

de workshop professionalisering om zakelijk en privé beter te scheiden. Mensen nemen hun ellende ook mee naar het werk. Met deze workshop leer ik ze om daar beter mee om te gaan. Ik laat mensen weten dat ze belangrijk zijn. Ze staan aan de basis van de ontwikkeling en kansen van kinderen.

Toekomstige uitdagingen

We zijn nog niet klaar. Voordat het programma afgerond is, moet de lokale overheid de zorg hebben verankerd in het systeem. Daarom zoeken we goede leiders om de visie en passie over te brengen. Zodat we kunnen blijven ontwikkelen door bijvoorbeeld het koppelen van kindontwikkeling aan jeugdontwikkeling en het bieden van opleidingsmogelijkheden op niveau 4. En we zouden ook buiten Caribisch Nederland onze expertise moeten delen. Er zijn hier heel veel kleine eilandjes, maar samen zijn we groot. We moeten niet afhankelijk blijven van subsidies, maar het zelf doen. Statia is een gemeenschap die we sterker moeten maken. En daar zijn we met een team van mensen hard voor aan het werk. De mensen hier verdienen een pluim voor hun inzet. Ik ben met mijn hart voor altijd verbonden aan dit eiland. Ze noemden me ooit het Nederlandse meisje. Ik ben er trots op Statiaan te zijn geworden.”

Pedagogisch medewerkers

BUZZY BEES

“Het programma heeft best veel voor ons veranderd. We worden beter opgeleid. Eerst kon dat alleen op niveau 2, maar nu ook op niveau 3. De docenten zijn van het eiland dus begrijpen hoe het hier werkt. Via Twinning hebben we een uitwisselingstraject met Nederland. Dat is leuk en leerzaam. Wij leren van hen bijvoorbeeld andere spelmethoden voor de ontwikkeling. Zij leren van ons dat je met weinig middelen heel veel kunt doen. In Nederland gaan kinderen minder vaak naar de opvang. Hier komen de kinderen meestal vijf dagen per week, omdat beide ouders fulltime werken. Het is ons opgevallen dat de kinderen hier drukker

en levendiger zijn, maar misschien heeft dat ook met onze cultuur te maken. Bij Buzzy Bees is iedereen altijd vrolijk.

De onderlinge samenwerking bij onze kinderopvang is verbeterd. We praten veel meer met elkaar. Niet alleen over de ontwikkeling van de kinderen maar ook over hoe het thuis gaat. We wisselen ideeën uit en maken samen plannen. We zijn transparanter en opener naar elkaar. Als je een groep overneemt, ligt er voor de kinderen een overdrachtsplan. Zodat je weet hoe het met een kind gaat of waar je op moet letten. We besteden veel aandacht aan kinderen op ver-

schillende manieren bezighouden. We wisselen af tussen spelletjes, leren, eten en slapen. Met de ouders hebben we intensievere gesprekken over opvoeding. Ook voor de plusopvang. Er is meer individuele tijd voor een kind dat extra zorg nodig heeft. Het voordeel van een klein eiland is dat de kinderopvangorganisaties elkaar kunnen helpen door bijvoorbeeld het uitlenen van personeel.

We zouden nog wel meer materialen kunnen gebruiken. Dat is lastig op Sint Eustatius. Alles moet in het buitenland besteld worden. Het duurt soms lang. We hebben inmiddels wel nieuwe veilige bedjes voor de baby's maar het zou fijn zijn om bijvoorbeeld ook meer kinderwagens te hebben zodat we de kleintjes mee kunnen nemen naar andere plekken zoals het park. Onze kok is een 'miracle worker'. Ze weet iedere dag weer een creatieve gezonde maaltijd voor te bereiden met de soms weinig ingrediënten die hier beschikbaar zijn. De kinderen genieten van het eten. Over de toekomst kunnen we kort zijn. Die weten we niet. We leven vandaag om onze kinderen het beste te geven.”

Aron Lijfrock

OUDER BUZZY BEES

“Na de geboorte van onze dochter zijn we op zoek gegaan naar een kinderdagverblijf. Om eerlijk te zijn, had Buzzy Bees niet zo'n goede naam op het eiland. Daarom kozen we voor een andere opvang. Omdat deze verder van huis lag en duur was, zijn we na een paar maanden toch in gesprek gegaan met Buzzy Bees. We hebben gesproken met de directeur en besloten het een kans te geven. Onze dochter is er nooit meer weggegaan. Inmiddels vangen ze daar ook onze zoon op. Het is een fijne plek voor beide kinderen.

Onze dochter heeft extra zorg nodig omdat ze meer tijd nodig heeft dan andere kinderen voor haar ontwikkeling. Ze krijgt daarom extra individuele ondersteuning door een speciaal opgeleide medewerkster. Met haar voeren wij open gesprekken over haar ontwikkeling. Ze heeft altijd tijd om naar ons te luisteren en biedt hulp om problemen op te lossen. We praten over de extra dingen die de opvang kan doen, maar ook over de dingen die wij thuis kunnen verbeteren. Wij merken daardoor positieve veranderingen in het gedrag van onze dochter. We zien dat in kleine dingen zoals haar fijne motoriek. Ze begint met verschillende kleuren te tekenen. We zien haar thuis dingen tellen. We zijn haar begeleiding daarvoor ontzettend dankbaar.

We merken ook dat de kinderopvang beter betaalbaar is. Vooral voor bijvoorbeeld ouders die het alleen moeten doen. En het is fijn dat alles bespreekbaar is. We gaan ook een ouder/begeleider overleg opzetten zodat we onze ideeën kunnen delen. Onze kinderen zijn in ieder geval blij met de opvang. Iedere ochtend zijn ze enthousiast. Ze zijn gek op het spelen met de andere kinderen en de begeleiding. Ze hebben bij Buzzy Bees de vrijheid om helemaal zichzelf te zijn.”

“Samen met Maritza Hassel ben ik in 2013 gestart met kinderopvangorganisatie Daughters of the King. We maakten ons zorgen over de toekomst van meisjes door het flinke aantal tienerzwangerschappen en promiscue gedrag. In eerste instantie was onze naschoolse opvang vooral bedoeld als veilige plek voor tienermeisjes. Ook wilden we de veelal alleenstaande moeders ondersteunen met de opvoeding van hun dochters. De meesten daarvan werken fulltime of hebben meerdere baantjes om de eindjes aan elkaar te knopen. Dat maakt het bijna onmogelijk voor hen om zelf het goede voorbeeld te geven. We merkten dat meisjes nog beter kansen krijgen om zich te ontwikkelen als je op jonge leeftijd start met de juiste rolmodellen. Bovendien was de gemeenschap op Sint Eustatius ontzettend enthousiast over ons initiatief. Inmiddels vangen we meisjes vanaf 5 jaar oud op. We kiezen daar bewust voor omdat kinderen onder die leeftijd andere zorg nodig hebben.

Elene Jeffrey

EIGENAAR DAUGHTERS OF THE KING

Bouwen

Toen Maritza destijds na een half jaar voor werk het eiland verliet, ben ik alleen doorgegaan met de kinderopvang. Dat was een flinke uitdaging omdat er in die tijd geen enkele ondersteuning was. De eerste drie jaar heb ik de organisatie vanuit mijn eigen portemonnee gefinancierd en we verhuisden van de ene naar de andere locatie. Een tijd lang hebben we in een verlaten kerk gezeten die natuurlijk niet ingericht

was voor de opvang van kinderen. Er was nauwelijks materiaal beschikbaar dus het was roeien met de riemen die ik had. Ik wilde echter doorzetten om mijn kwetsbare groep meisjes een fijne plek te geven waar we open met elkaar konden praten met ruimte voor groei en ontwikkeling. Het was daarom fijn dat ik na een aanvraag bij het ministerie van VWS in 2016 budget kreeg. Daarmee kon ik gaan bouwen.

Professionaliseren

In 2018 kwam daar het programma BES(t) 4 kids bij. Toen kon ik echt gaan professionaliseren. Alles kwam plotseling in een stroomversnelling. Ik ben zo ontzettend blij met het programma. Het biedt structuur en heldere richtlijnen. We hebben een enorme positieve ontwikkeling door gemaakt. Door de financiële ondersteuning is kinderopvang nu beter betaalbaar, hebben we geschikte materialen en kunnen we gezonde

maaltijden bieden. Het opleiden van zowel management als personeel verhoogt de kwaliteit van de zorg. En door de aangeboden structuur is alles nu veel beter gedocumenteerd en georganiseerd wat het managen van de organisatie voor mij gemakkelijker maakt. De mensen van BES(t) 4 kids staan altijd voor je klaar en bieden me ondersteuning wanneer dat nodig is. Ik heb geen woorden voor de dankbaarheid die ik voor projectleider Angela Dekker heb. Ze staat dag en nacht voor me klaar, geeft altijd antwoord op mijn vragen en ze weet ontzettend veel. Zij is een echte mentor en inspiratie voor mij.

Structuur

Ik zie de richtlijnen van het programma dan ook niet als eisen. Voor mij zijn het tools om de kwaliteit te verbeteren. Als je naar een bepaald niveau wilt groeien, dan moet je bereid zijn verschillende stappen te nemen. Daarbij hoort ook het evalueren door de inspectie. Het fijne daarvan is dat je gestructureerd leert om op de juiste manier te werken. Ik heb dan ook veel houvast aan het programma. Natuurlijk waren er ook uitdagingen zoals het kwalificeren van personeel. Ze moesten terug naar school. Opleiding biedt hen echter betere kansen en persoonlijke groei. Een andere uitdaging was het meenemen van de ouders in de veranderende structuur. Ze waren aanvankelijk bezorgd omdat ze informatie over hun kinderen moesten aanleveren.

Ik heb ze uit kunnen leggen dat we op deze manier het kwaliteitsniveau en dus de zorg voor hun kinderen konden gaan verbeteren. Ouders zien de positieve ontwikkelingen en de opvang is betaalbaarder geworden.

Zonnige toekomst

Het wordt steeds beter voor Daughters of the King. Ik hoop dat we de komende maanden kunnen verhuizen naar een nieuwe geschikte permanente locatie. BES(t) 4 kids doet veel voor ons. Daarom maak ik me geen zorgen over de toekomst. Die zie ik zonnig in. Ik blijf de meiden ondersteunen en leren om voor zichzelf op te komen. Tot verstandige onafhankelijke vrouwen die later zoals ik hun eigen toekomst kunnen bepalen.”

“BES(t) 4 kids biedt een goed programma. Met name voor ouders is het fijn om een veilige, kwalitatief goede naschoolse opvang voor hun kinderen te hebben. Wij werken met een uitgebreid programma van activiteiten. Tot drie uur wordt er huiswerk gemaakt, daarna is er tijd om te dansen, knutselen en spelen. We zorgen er ook voor dat kinderen naar de sportclub of muzieklus worden gebracht. We schrijven nu plannen waar we ons aan houden. Dat maakt het organiseren een stuk gemakkelijker maar we verliezen daardoor ook flexibiliteit. Er is weinig ruimte voor improvisatie. Door de culturele verschillen zijn er andere opvattingen over opvoeden. De Nederlandse manier was nieuw voor mij.

Ik merk soms dat al die activiteiten wat veel zijn voor de kinderen. Ze komen moe van school en willen het liefste alleen met elkaar spelen. Het werken in de naschoolse opvang is verantwoordelijk werk. Kinderen komen meestal vijf dagen per week omdat ouders fulltime moeten werken. Dat vraagt van ons niet alleen begeleiding maar ook pedagogische inzet. Het

is daarom goed dat er hogere eisen aan de opleiding van medewerkers worden gesteld. En dat is soms heel lastig te combineren met de thuissituatie. Ik communiceer daarover met mijn collega's. De meesten van ons hebben een gezin, een flink aantal daarvan voert een éénoudergezin. We werken bijna allemaal fulltime omdat het salaris te laag is om van rond te komen. Per jaar krijgen we 15 vakantiedagen. Daarbovenop nog een studie is zwaar. Je hebt eigenlijk geen tijd meer om voor je eigen kinderen te zorgen.

“Het is goed dat er hogere eisen aan de opleiding van medewerkers worden gesteld.”

Omdat ik altijd al wilde werken met kinderen ben ik drie jaar geleden gestart in de naschoolse opvang. Destijds paste dat prima bij mijn thuissituatie. Ik had vrij als mijn zontje vrij was van school. Ondertussen kon ik overdag andere kinderen helpen en blij maken. Door de eisen die er nu liggen, is de situatie veranderd. Ik weet niet hoe de toekomst er voor mij uitziet. Carrière maken is lastig omdat je niet door kunt groeien naar andere rollen. Daarvoor is het hier te klein. Ik hoop dat de basisvoorzieningen verbeterd worden. Flexibele werktijden, vrije dagen voor studie en in schoolvakanties en een eerlijk salaris. Zodat niet alleen de kwaliteit van kinderopvang maar ook van ons leven verbetert. Een veilige fijne omgeving voor iedereen.” ▶

Kiara Sanchez

PEDAGOGISCH MEDEWERKER
DAUGHTERS OF THE KING

Wilma van Zoest

OUDER DAUGHTERS OF THE KING

“Mijn dochter wordt goed verzorgd bij Daughters of te King, een naschoolse opvang voor alleen meisjes. Ze werken daar volgens de filosofie dat ontwikkeling belangrijk is voor ieder kind, maar voor meisjes in het bijzonder. Hun doel is om een stevige basis mee te geven zodat ze de mogelijkheid krijgen om op te groeien tot verantwoordelijk jonge vrouwen met gelijke kansen. Voor mij als moeder is het fijn dat ik weet dat ze veilig is bij de BSO.

Door middel van vergaderingen word ik betrokken bij het beleid. We praten over pedagogische ondersteuning, activi-

teitenplannen, en eigenlijk over alles wat er bij de naschoolse opvang gebeurt. We kunnen dan onze input geven. Dagelijks worden we op de hoogte gehouden via een whatsapp groep. Dat gaat over uitstapjes, maar bijvoorbeeld ook over openingstijden. Over de ontwikkeling van mijn dochter praat ik één op één met haar pedagogisch begeleider.

De afgelopen jaren is de opvang geprofessionaliseerd. Dat merk je aan de omgang met de kinderen. De meeste medewerkers zijn nu gekwalificeerd. Er wordt aandacht besteed aan gezonder eten door bijvoorbeeld het eten van fruit en een gezonde snack in de middag. Voor mij als ouder is de prijs iets lager geworden. Op dit moment zou ik de dingen niet anders willen doen. Het belangrijkste voor mij is dat mijn dochter het daar leuk vindt. Het is haar tweede thuis.” ▶

Paula Pandt-Pompier

PEDAGOGISCH COACH

“Ik werk als pedagogisch coach voor alle kinderdagverblijven op Sint Eustatius. Samen met de directeur Sociaal Domein en de projectleider van BES(t) 4 kids willen wij hun positie versterken. Mijn rol bestaat uit het observeren, analyseren en ontwikkelen van ideeën om de kwaliteit te verbeteren. Actief bijdragen aan de professionele ontwikkeling van pedagogisch medewerkers om de liefde voor het vak uit te dragen. Dat doe ik door de kinderorganisaties regelmatig te bezoeken, workshops te geven, één op één coaching en open gesprekken te voeren over persoonlijke ontwikkeling.

Wat ik waardeer aan het programma is het twinning initiatief dat mij de mogelijkheid geeft om kennis uit te wisselen met collega's van Op Stoom in Nederland. Die uitwisseling helpt mij pedagogische strategieën te implementeren in mijn coaching. Dit bevordert zowel mijn persoonlijke groei als de kwaliteit binnen de kinderopvang. Nederlandse methodes kunnen niet gekopieerd en geplakt worden, maar het zijn wel 'eye openers'. Ik krijg daardoor nieuwe inzichten die ik kan aanpassen naar onze unieke context. We hebben vaak beperkte middelen, waardoor we genoodzaakt zijn keuzes te maken. Een praktisch voorbeeld is het creatief hergebruik van materialen. Begin dit jaar heb ik een training pedagogische coaching gevolgd bij expertisecentrum Akseso op Bonaire. Door deze training ben ik gegroeid als coach. Door samen te werken

met de andere eilanden leren we van elkaar. Dat is niet alleen motiverend maar zorgt ook voor waardevolle inzichten.

Samen met de projectleider brainstorm ik over de manier waarop we innovaties kunnen introduceren, met nadruk op persoonlijke ontwikkeling en het handhaven van hoge kwaliteitsnormen in de kinderopvang. Voldoende gekwalificeerd pedagogisch personeel is de grootste uitdaging. Op het moment zijn salarissen

“Ik krijg daardoor nieuwe inzichten die ik kan aanpassen naar onze unieke context.”

niet toereikend en dat stimuleert niet om voor dit vak te kiezen. Vooral voor eenoudergezinnen is het lastig om de eindjes aan elkaar te knopen. Toch probeer ik mensen te stimuleren om te starten met een opleiding. Enerzijds door aan te blijven geven hoe belangrijk ons beroep is, anderzijds door ze te wijzen op het groeiplan in salarissen vanuit het BES(t) 4 kids programma.

Ondanks de uitdagingen ben ik positief en dat wil ik meegeven aan mijn collega's. Ik geloof in het belang van ons beroep en ben er trots op om bij te dragen aan de waardering. Samen bieden we daardoor onze kinderen een betere toekomst.”

“Ik was direct enthousiast toen ik hoorde over BES(t) 4 kids. Van 1995 tot 1997 werkte ik op Statia als leidinggevende van The Buzzy Bees Inn en ik woonde met veel plezier op het eiland. Nu ben ik directeur van Kinderopvang Op Stoom in Nederland (een organisatie met 60 kinderopvanglocaties) en zet ik me sinds 2020 in voor de kinderopvang op Sint Eustatius. De Twinning die we in vier jaar met elkaar opgezet hebben loopt goed.

We zijn samen begonnen met het pedagogisch beleid maken, de basis van hoe we kinderen willen begeleiden, gebaseerd op emotionele veiligheid, persoonlijke en sociale groei voor elk kind. Toen ik startte begon covid dus 2020 hebben we digitaal gedaan: gesprekken over wat we belangrijk vinden voor kinderen en trainingen over ontdekkend leren (HighScope).

In onze samenwerking gaat veel aandacht uit naar hoe je je pedagogische visie in de praktijk met de kinderen uitvoert. Kinderopvang waar kinderen vijf dagen per week komen, moet een veilige plek zijn om je te ontwikkelen. Er wordt nu beter gezien dat de kinderopvang een belangrijke rol heeft in de opvoeding.

De uitwisseling naar Op Stoom in Nederland en naar de kinderopvang op Statia vindt een paar keer per jaar plaats. Ik vind het heel leuk dat er

Linda Blankhorst

TWINNING PARTNER
KINDEROPVANG OP STOOM

vriendschappen ontstaan tussen pedagogisch medewerkers. Ze face-timen elkaar, voor de lol en om over werk te sparren. Door digitaal contact is veel mogelijk. Mijn collega geeft bijvoorbeeld online coaching en ik bel vaak met collega's op Statia om situaties of beleidskeuzes te bespreken. Ik verwacht dat de band tussen de pedagogisch medewerkers van Statia en Op Stoom verder zal groeien. Door de twinning leren steeds meer professionals elkaar kennen én we hebben natuurlijk een gezamenlijke passie, want over kinderen raken we nooit uitgepraat!”

Mayara Wijsman

LOKALE INSPECTEUR
EN VERPLEEGKUNDIGE

“Ik werk als één van de lokale inspecteurs op Sint Eustatius. Feitelijk ben ik de ogen en oren van de Inspectie van het Onderwijs in Nederland. Ter plaatse om direct actie te ondernemen als dat nodig is. Door de kleinschaligheid van dit eiland heb ik binnen de GGD verschillende functies. Naast mijn werk als inspecteur ben ik ook lokaal verpleegkundige voor onder andere de Jeugdgezondheidszorg. Omdat ik verschillende rollen heb, weten kinderopvangorganisaties me goed te vinden. We kennen elkaar hier allemaal dus de lijnen zijn kort. Het onverwachts inspec-

de projectleider onderzoeken we of daarvoor workshops kunnen worden gegeven. Er is onvoldoende gekwalificeerd personeel waardoor we het vierogen principe niet altijd kunnen toepassen. Er wordt hard gewerkt aan opleiding, maar dat heeft tijd nodig. Het zou helpen als de salarissen omhoog gaan. Daarom is het vastleggen van een CAO ontzettend belangrijk. Voor een aantal mensen is leven hier een uitdaging. Er zijn relatief veel eenoudergezinnen met financiële problemen. Dan is het doen van een studie in combinatie met werk voor weinig geld geen optie. De huisvesting van kinderopvang moet ook beter. De meesten zitten in huurwoningen en gebouwen die niet geschikt zijn.

“Als inspecteur probeer ik de organisaties te helpen door het geven van tips en door mee te denken in oplossingen.”

teren van kinderopvangorganisaties was wel even wennen, maar BES(t) 4 kids heeft inmiddels duidelijk kunnen maken dat een betere kwaliteit goed is voor het eiland. Als inspecteur probeer ik de organisaties te helpen door het geven van tips en door mee te denken in oplossingen.

Er zijn zeker aandachtspunten. Veiligheid en gezondheid zijn nog niet vast gelegd in beleidsplannen. Eenvoudigweg omdat de kinderopvangorganisaties niet weten hoe dat moet. In overleg met

Waar de kwaliteit en samenwerking voorheen niet altijd goed ging, maken we positieve stappen. Onderling wordt veel beter gecommuniceerd en iedereen weet nu dat het voldoen aan de standaarden belangrijk is. Hygiëne stond hier altijd al hoog in het vaandel. Maatwerk zal altijd nodig blijven. Het Nederlandse model kan niet één op één overgenomen worden. Stapje voor stapje gaan we vooruit. Ik ben trots op mijn groei als inspecteur. We hebben in vijf jaar goed werk verricht met z'n allen.”

Zorgstructuur

“Om inclusieve kinderopvang in Caribisch Nederland mogelijk te maken hebben we binnen het programma BES(t) 4 kids een structuur voor zorg en ondersteuning ontwikkeld die in het wetsvoorstel is verankerd. Daar was tijd en onderzoek voor nodig. Drie jaar geleden zijn we met deze pijler van het programma gestart. We zijn begonnen met het inventariseren van de huidige knelpunten en het concretiseren van onze wensen voor kinderen die binnen de opvang extra ondersteuning nodig hebben. Die inventarisatie leverde bouwstenen op voor de zorgstructuur zoals die er nu ligt. Gelijktijdig aan de beleidsontwikkeling is er op elk eiland gestart met een pilot. Beleid gaf richting aan deze pilots. Wat we ophaalden uit de pilot, verwerkten we weer in het beleid. Praktijk en beleid liepen daarvoor naast elkaar en dat werkte goed.

Eilandbehoeften

Vanuit de behoefte aan opvang voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, is de ontwikkeling

Jantine Homan

BELEIDS-MEDEWERKER VWS

van een zorgstructuur op aandringen van de eilanden gestart. Zeker op de Bovenwindse eilanden waar voorzieningen beperkt beschikbaar zijn en er vaak meer van organisaties gevraagd wordt, was er behoefte aan meer structuur. Op Sint Eustatius was het Expertisecentrum onderwijszorg (ECE) bijvoorbeeld al informeel betrokken bij kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte in de kinderopvang. In de pilot voor de zorgstructuur zijn de afspraken over rollen en verantwoordelijkheden verder verduidelijkt. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat de Expertisecentra op elk eiland de zogenoemde “tweedelij” van de zorgstructuur kinderopvang worden. Dat betekent dat zij voor advies en diagnostiek benaderd kunnen worden en de kinderopvang adviseren over

begeleidingsplannen voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.

Uitdagingen

In de pilot op Sint Eustatius is tot nu maar een klein aantal kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte opgevangen. Ouders weten nog niet altijd dat er extra ondersteuning in de opvang mogelijk is om hun kind betere kansen te geven. Of soms vinden ouders het moeilijk te accepteren dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft. Ik zie dat de betrokken organisaties op het eiland - de kinderopvang, ECE en ook de Opvoedwinkel van het openbaar lichaam - gedreven zijn om ouders te ondersteunen. Vanuit de regiegroep integrale zorgstructuur, waar we vanuit het ministerie van VWS aan deelnemen, blijven we de zorgstructuur voor de kinderopvang monitoren. We hebben samen flinke stappen kunnen zetten. En daar ben ik trots op.”

Mieke Jansen

PROJECTLEIDER BES(t) 4 KIDS
MINISTERIE VAN OCW

“Mijn taak als projectleider is onder andere het opstellen van kwaliteitseisen waaraan de kinderopvang in Caribisch Nederland moet voldoen. Deze worden onder andere vastgelegd in het Wetsvoorstel kinderopvang BES. De kwaliteitseisen komen op veel onderdelen overeen met de kwaliteitseisen in Europees Nederland maar op een aantal punten wijken we daarvan af om beter aan te sluiten bij de lokale context op de eilanden. Zo rekenen we bijvoorbeeld een gedeelte van de oppervlakte van de porch mee in het aantal vierkante meters dat een kinderopvang minimaal moet hebben, omdat de porch in Caribisch Nederland onderdeel is van het dagelijkse leven; het is feitelijk de woonkamer van het huis. Dat heb ik zelf ook zo ervaren tijdens de vier jaar dat ik op Bonaire woonde. Mijn tijd op Bonaire helpt me om oog te hebben voor dat soort verschillen. Natuurlijk willen we zoveel mogelijk aansluiten bij de regels in Europees Nederland, maar soms past het beter om aan te sluiten bij de lokale context. Samenwerken binnen het programma BES(t) 4 kids betekent ook zoeken naar de beste oplossing en compromissen sluiten.

Regelgeving

In de wet staan dus de regels waaraan de kinderopvangorganisaties moeten voldoen. Deze regels worden verder uitgewerkt in wat we lagere regelgeving noemen, zoals de eilandverordeningen. Hiervoor zijn de eilanden zelf aan zet; zij kunnen op onderdelen dus aanvullende eisen stellen. Voorbeelden zijn de opleidingseisen, gezonde voeding, en de partners waarmee kinderopvangorganisaties moeten samenwerken. De wet benoemt de basis, maar de eilanden bepalen zelf de aanvullende eisen. Zo kunnen de eilanden ook aansluiten bij eiland-specifieke zaken.

“Zo rekenen we bijvoorbeeld een gedeelte van de oppervlakte van de porch mee in het aantal vierkante meters dat een kinderopvang minimaal moet hebben, omdat de porch in Caribisch Nederland onderdeel is van het dagelijkse leven.”

Uitdagingen

De schaalgrootte van de eilanden is soms een uitdaging, bijvoorbeeld voor het invullen van vertrouwensfuncties. Op de eilanden heeft één persoon vaak verschillende rollen en taken. Iedereen kent elkaar en dat kan een drempel zijn om bijvoorbeeld een vermoeden van mishandeling of misbruik te melden.

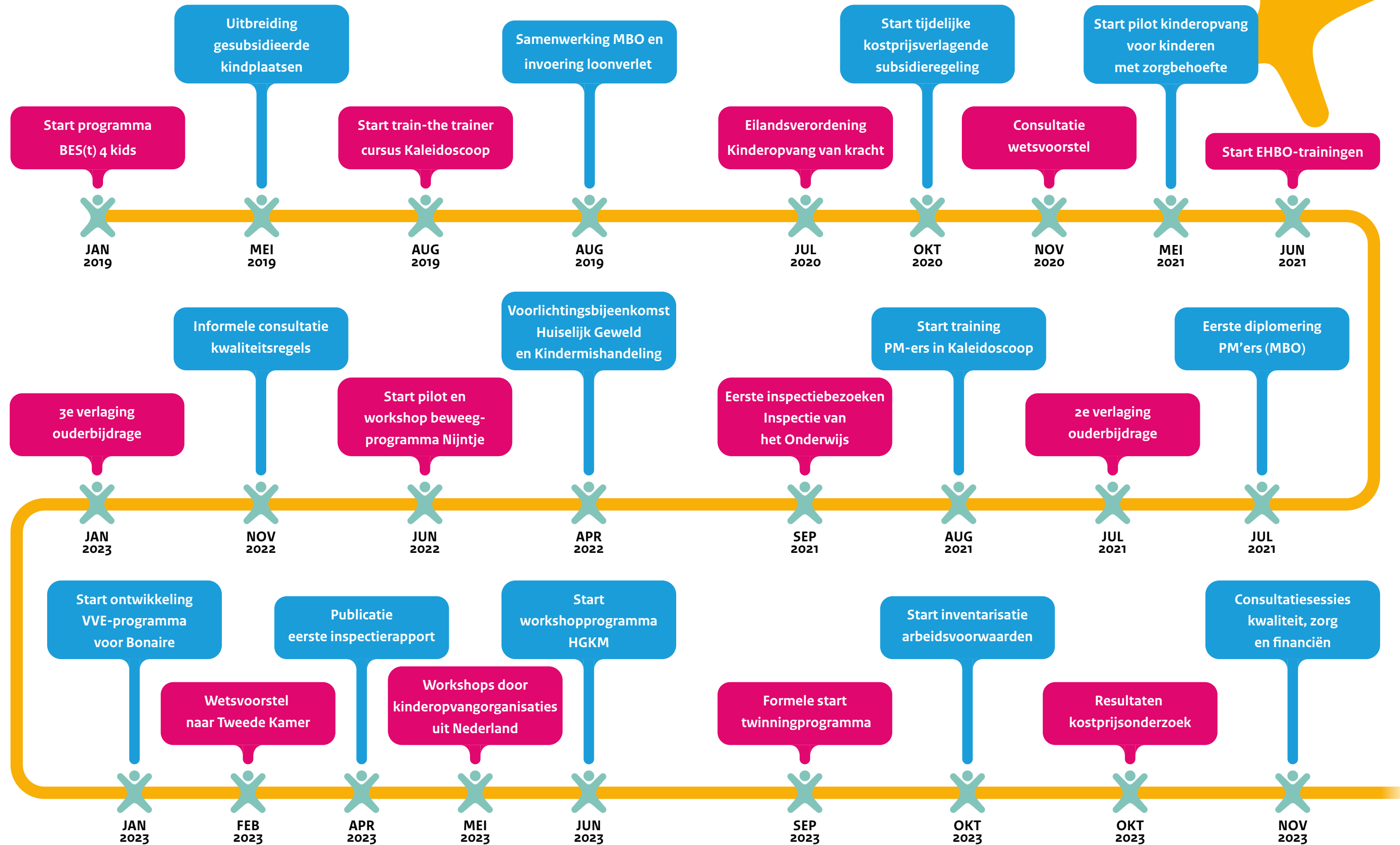
Het is lastig onafhankelijk deskundig te zijn als alles en iedereen met elkaar verweven is. Dat heeft niet te maken met opzet, maar is de realiteit van het leven in kleine woongemeenschappen. Dit soort zaken zijn dan lastig uit te werken in wetgeving. Maar ook hier gaan we samen een oplossing voor vinden. Daarbij proberen we ook te differentiëren per eiland. Een uitdaging, maar het heeft zeker ook voordelen. Omdat mensen elkaar kennen, vindt er gemakkelijk kruisbestuiving plaats en zijn de lijnen kort. Dit kan het proces ook versnellen.

Samenwerking en betrokkenheid

Voor de samenwerking is het belangrijk dat alle stakeholders betrokken worden in alle stappen van het proces. Dat zijn niet alleen de kinderopvangorganisaties en openbare lichamen, maar bijvoorbeeld ook de ouders. Zo zijn we nu bezig met het voorbereiden van de consultatie voor de Algemene maatregel van Bestuur. Er zullen verschillende sessies plaatsvinden op alle drie de eilanden om stakeholders te informeren over onder andere de kwaliteitseisen, zorgstructuur en financiën. Dat hebben we ook in covidtijd gedaan, dus digitaal, wat het een flinke uitdaging maakte. BES(t) 4 kids is een traject waar we al 5 jaar in zitten. Er moet nog veel gebeuren maar er is ook al ontzettend veel bereikt. De kwaliteit van de kinderopvang is verbeterd en kinderopvang is betaalbaarder geworden voor ouders. Dit hebben we samen bereikt, met verschillende ministeries, de openbare lichamen en kinderopvangorganisaties. Ik ben trots op deze manier van samenwerken!”

Milestones Bonaire

Tamara Janga-Nicolaas

PROJECTLEIDER BES(t) 4 KIDS BONAIRE

Netwerken

“Voor mijn rol als projectleider werkte ik als maatschappelijk werkster op Bonaire. Daarom ken ik het eiland van binnen en buiten. Ik ken de mensen, begrijp de cultuur en de gemeenschappelijke achtergrond. Het is een sociale netwerkfunctie die helemaal bij mij past. Ik coördineer en bewaak alle actieplannen voor de zes programmalijnen. Vanaf de zomer is er een tweede projectleider gestart. Haar focus ligt vooral op huisvesting en de zorgstructuur, maar ik blijf

“We werken niet alleen meer aan de verzorging van kinderen maar ook aan hun ontwikkeling. De groepen zijn kleiner en de medewerkers beter geschoold.”

eindverantwoordelijk voor de zes lijnen. Dagelijks heb ik contact met alle lokale partijen, van de beleidsmakers tot aan de kinderdagverblijven en ouders. Mijn plannen maak ik graag vanuit het veld zodat beleid en de dagelijkse praktijk matchen. In mijn regierol ben ik nu samen met anderen bezig met het voorbereiden van de eilandsverordening zodat de gehele keten van wet- en regelgeving op elkaar aansluit.

Communiceren

Door mijn werk heb ik ontzettend veel mensen leren kennen. Bonaire is klein en iedereen kent elkaar. Je wordt dus buiten je werk ook door mensen aangesproken. Het is belangrijk om altijd professioneel te blijven, ook als mensen hun emoties uiten. Veranderingen zorgen soms voor spanning en discussie. Daarom blijf ik in gesprek met hen door het gezamenlijke doel voor ogen te hou-

den. Daarbij leg ik uit dat het programma een proces is dat tijd nodig heeft. Ik blijf altijd neutraal omdat de rol van alle partners belangrijk is. Of het nu om collega's van het Rijk, OLB, kinderdagverblijven of ouders gaat. Communiceren is de key.

Samenwerken

Nederland is op afstand, maar we werken intensief met elkaar samen. We overleggen veel en krijgen vanuit de eilanden volop de ruimte om input te geven. De samenwerking is soms een uitdaging, door de verschillende culturen en een groot verschil in omvang en achtergrond. Het ene eiland is bijvoorbeeld sneller in het doorvoeren van processen dan het andere eiland. Maar we lossen het altijd op omdat er vertrouwen is om open met elkaar te communiceren. We hebben geleerd elkaar te respecteren zonder de scherpte te verliezen. Het roulerend fysieke overleg helpt daarbij. Het samenwerken met de ketenpartners kan nog wel beter. Het onderwijs en de kinderdagverblijven weten elkaar nog niet altijd te vinden. Daar hebben we nog een mooie taak liggen.

Uitdagingen

We willen kwaliteit en dat kost tijd en geld. Zo heeft een aantal

kinderorganisaties nog te weinig ervaring met ondernemerschap. Ook is er nog altijd een tekort aan opvang, vooral voor baby's. De kwaliteitseisen voor de allerkleinsten zijn namelijk hoger. Daarnaast hebben we te maken met een tekort aan gekwalificeerd personeel. Er zijn meer aanmeldingen voor de opleiding, maar een aantal daarvan stapt

na de studie over naar het onderwijs omdat dat nog steeds beter betaalt. Daarom laat het OLB een inventarisatie uitvoeren om te kunnen komen tot een CAO Kinderdagopvang.

Huisvesting blijft een grote uitdaging op Bonaire. Veel organisaties zitten in een huurwoning. Dat zijn vaak kleine woningen waar een beperkt aantal kinderen geplaatst kan worden, wat met zich meebrengt dat de opvang niet rendabel is. Investeren in deze panden door verbouwing is lastig omdat ze geen eigendom zijn. Bedrijfspannen zijn er nauwelijks te vinden en de huur is hoog. Vanuit het OLB wordt bekeken welke eventuele andere mogelijkheden er zijn.

De samenwerking binnen de zorgstructuur verloopt goed maar we zijn nog wel op zoek naar de vorm van samenwerken met alle ketenpartners. Het blijft lastig om voor kinderen met speciale behoeften een

opvangplek te vinden. De daarvoor opgestarte pilot moet input leveren hoe we dit kunnen regelen.

Trots

Een van de dingen waar ik trots op ben is het verlagen van de ouderbijdrage en het verhogen van de subsidie voor bijvoorbeeld gastouderschap. Dit zijn kleine organisaties volledig afhankelijk van de financiering. Het zijn mensen die vanuit liefde voor kinderen zorgen met weinig administratieve ervaring. Ook ben ik trots op de samenwerking met de kinderopvangorganisaties. Ze zijn kritisch en houden ons daardoor scherp. Zij geven ons de praktijkvoorbeelden die we nodig hebben om het beleid passend te maken. Een ander succes is de verbetering van de kwaliteit van onze kinderopvang. We werken niet alleen meer aan de verzorging

van kinderen maar ook aan hun ontwikkeling. De groepen zijn kleiner en de medewerkers beter geschoold. Je merkt het effect op de kinderen, maar ook aan de ouders. Ik zie ondanks de vele uitdagingen veel passie om te werken met kinderen. Daar heb ik enorme waardering voor. De jeugd heeft de toekomst!”

“Op Bonaire vinden we kinderopvang ontzettend belangrijk. Daarom heeft het bestuurscollege jaren geleden al een aanzet gemaakt voor het opnemen van de kwaliteit in onze Eilandsverordering Kinderopvang. We werkten al met een kindplaatssubsidie, er was budget voor het aanschaffen van passend educatiemateriaal en om mensen te trainen via de Kaleidoscoop methode. Er waren twee gesubsidieerde kinderopvangorganisaties, één in Kralendijk en één in Rincon. De financiering voor het kinderopvangstelsel was echter nog niet in ons systeem geborgd.

“De kindplaats-subsidie is inmiddels een sociale voorziening. Door het programma is eigenlijk alles bijeengekomen waardoor we nu over de randvoorwaarden voor een kwalitatieve kinderopvang beschikken.”

Samen hebben we binnen het programma BES(t) 4 kids gezocht naar een voor alle partijen goed werkende structuur en het borgen daarvan in de wetgeving, zowel voor Caribisch Nederland in het algemeen, als ook voor Bonaire specifiek. De kindplaatssubsidie is inmiddels een sociale voorziening. Door het programma is eigenlijk alles bijeengekomen waardoor we nu over de randvoorwaarden voor een kwalitatieve kinderopvang beschikken. Van educatieve middelen, de inrichting en het aantal vierkante meter per kind tot de pedagogische kwalificering van het personeel en hun salaris. Er staat nu een stevige basis met dezelfde kwaliteitseisen voor iedereen en dezelfde beschikbare financiële middelen. Het is over het algemeen beter georganiseerd.

Natuurlijk zijn er ook nog veel uitdagingen. Zo is het systeem van de kindplaatssubsidie veranderd. Een kinderopvangorganisatie ontvang nu een hoger bedrag vooraf dan achteraf

Silvana Janga-Serfilia

DIRECTEUR SAMENLEVING & ZORG
OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

verrekend wordt met het daadwerkelijk aantal kinderen dat opgevangen is. Dat betekent dat de inkomsten kunnen variëren. Dat vraagt van kinderopvanghouders om zakelijker te denken en te handelen. Van het begeleiden van kinderen naar ondernemer- en werkgever-schap. Dat is ook een uitdaging voor ons als beleidsmakers omdat wij ze daar graag mee willen helpen. Huisvesting op ons eiland blijft lastig. Er zijn weinig geschikte betaalbare gebouwen. Daarom zijn we aan het bekijken of we naar voorbeeld van Saba een prefab complex kunnen bouwen waar meerdere organisaties terecht kunnen.

Het meest trots ben ik op onze samenwerking. Samen met de ministeries hebben we ondanks de verschillende zienswijzen een werkwijze ontwikkeld waarin we op gelijk niveau in dialoog gaan, werksessies organiseren en kunnen onderhandelen. Er wordt oprecht geluisterd naar de eilanden en er is wederzijds respect. Iedereen is aangehaakt om de verbeteringen te kunnen waarmaken. Wij krijgen ondersteuning van onze twinningpartners zowel op beleids- als op uitvoerend niveau. Deze manier van samenwerken maakt van BES(t) 4 kids een succes. ▶

Ruthmila Sint Jago

BELEIDSADVISEUR OPENBAAR LICHAAM BONAIRE
EN VOORZITTER KWALITEITSCOMMISSIE

“Kwaliteit en veiligheid van kinderopvang stonden al lange tijd op onze agenda, maar we hadden niet voldoende mensen en budget voor de implementatie daarvan. We hebben met het programma BES(t) 4 kids daadkracht gekregen om deze plannen uit te voeren. Het is een mooie samenwerking tussen de verschillende ministeries in Nederland en de bovenwindse eilanden. We zijn verschillend maar we staan allemaal voor hetzelfde, een goede betaalbare kinderopvang. Anders dan de samenwerking met Curaçao en Aruba staan we als BES-eilanden in dezelfde constellatie tot Nederland. En dat maakt het interessant. Omdat we anders zijn, leren we veel van elkaar.

Natuurlijk was het samenwerken soms een uitdaging. In Nederland is alles al een keer gedaan. Hier zijn veel dingen nieuw. Bovendien hebben we beperkte mankracht waarmee de gewenste snelheid niet altijd haalbaar is. Daarnaast heeft iedereen zijn eigen gekleurde bril. We leren daardoor om naar elkaar te kijken. Met elkaar te sparren over de structuren en hoe beleid te vertalen naar uitvoering. Dat maakt het interessant. Het is een meerwaarde om als verschillende maar gelijke partners samen te werken.

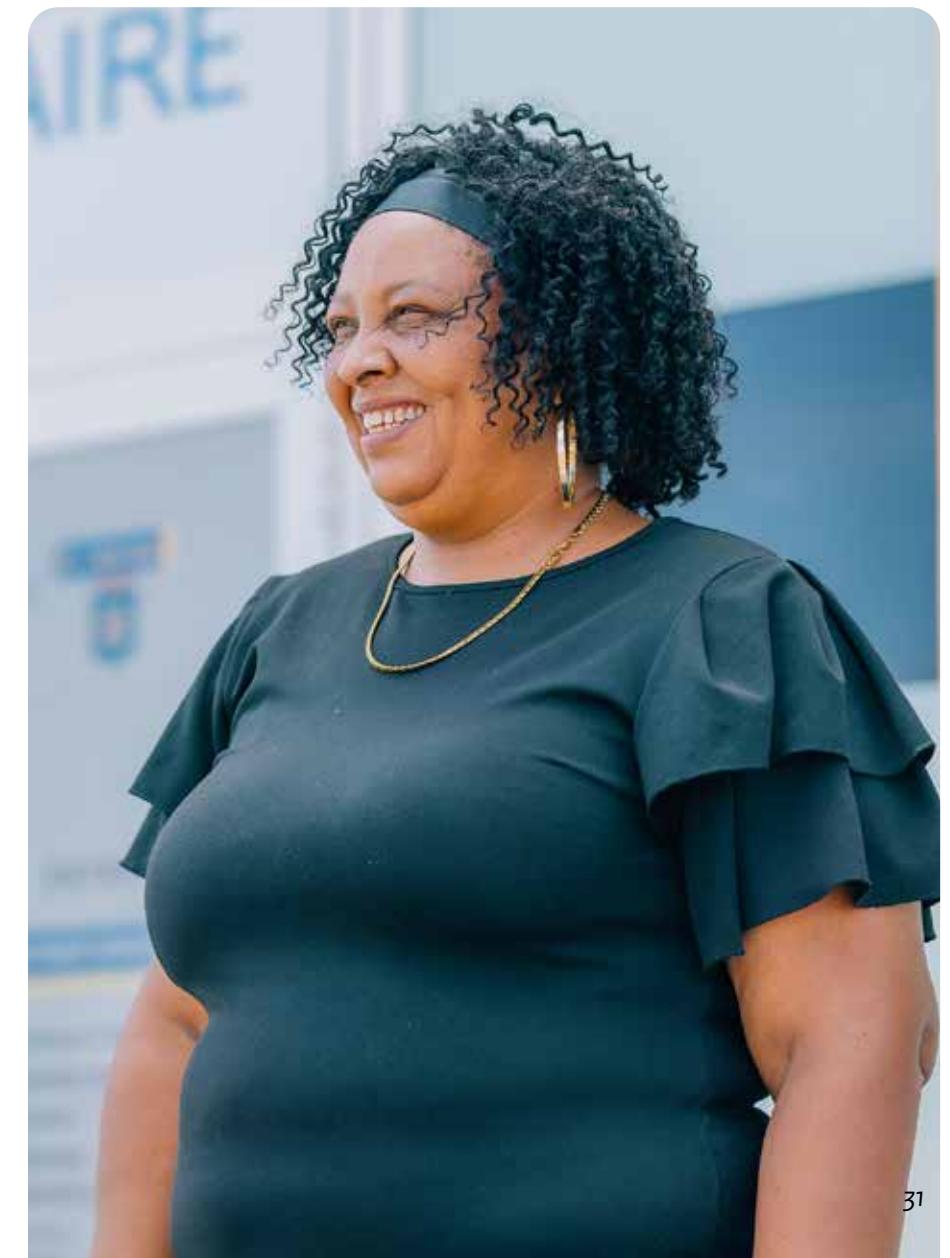
Vanuit beleid houdt de kwaliteitscommissie een oogje in het zeil over de voortgang van zaken. We geven gevraagd en ongevraagd advies. Vroeger werkten we met departementen. Nu werken we vanuit een directie-model. De leden van de verschillende voor kinderopvang relevante directies en een externe expert nemen deel aan de kwaliteitscommissie. Voor mij als beleidsadviseur maakt dat de communicatielijnen korter. We hebben beter onderling contact waardoor de samenwerking gemakkelijker en overzichtelijker is. De span of control is daarmee verbeterd.

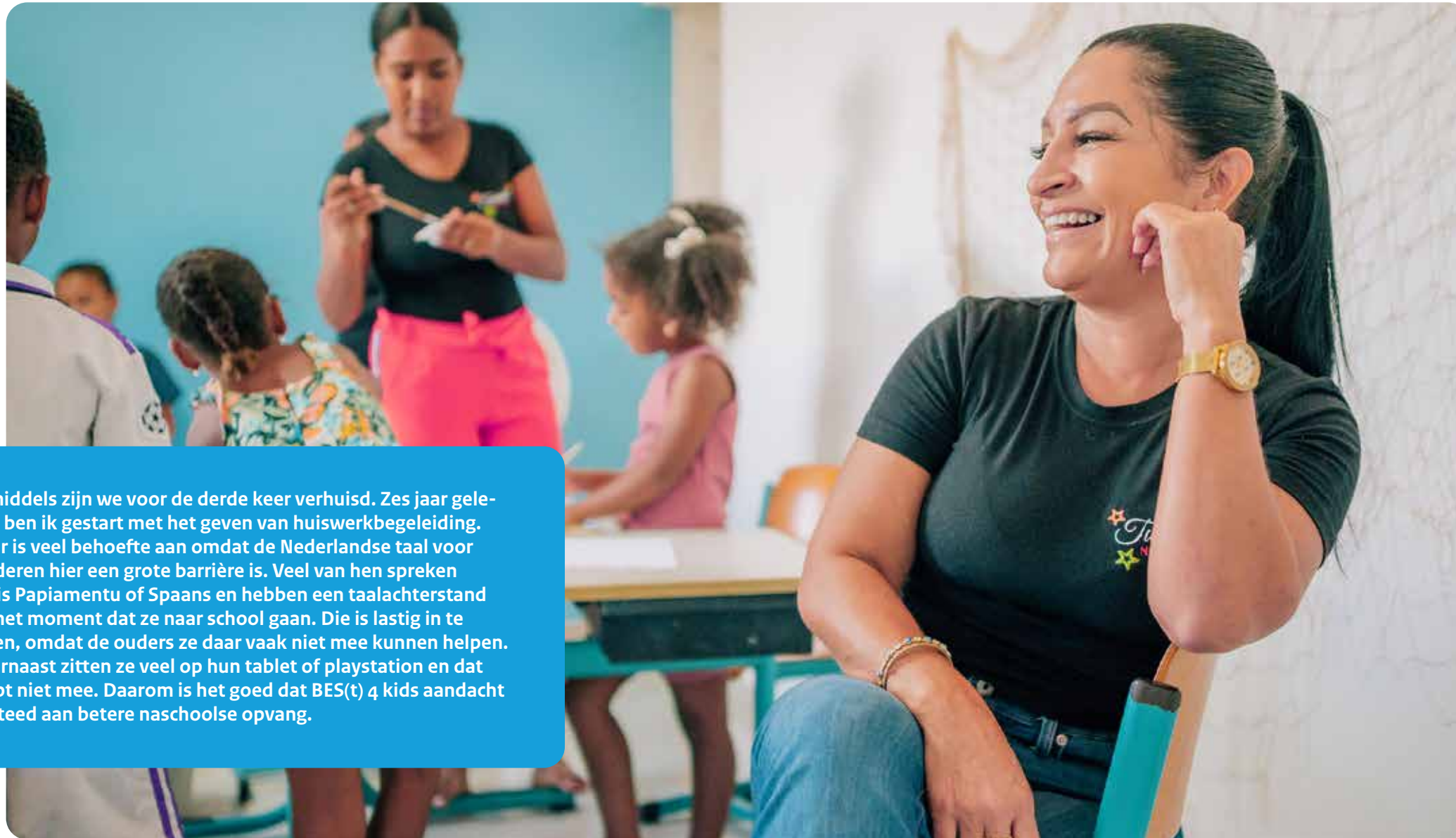
De grootste uitdagingen zijn onze kleinschaligheid, een tekort aan huisvesting en voldoende gekwalificeerd personeel. Samen zoeken we naar mogelijkheden in plaats van te denken in problemen. Zo proberen we bijvoorbeeld de huisvestingsproblematiek aan te pakken door te lobbyen. We zoeken de samen-

“In Nederland is alles al een keer gedaan. Hier zijn veel dingen nieuw.”

werking met andere partijen zoals Fundashon Cas Bonairiano of scholen voor geschikte huisvesting.

Waar ik echt trots op ben is dat we betaalbare kinderopvang hebben. En erop kunnen toezien dat de kwaliteit nageleefd wordt. Dat is een belangrijke mijlpaal voor Bonaire. We hebben niet opgegeven maar doorgezet. Ik zou willen zien dat we BES(t) 4 kids als programmamodel kunnen inzetten voor de andere uitdagingen waar ons eiland voor staat. ▶

“Inmiddels zijn we voor de derde keer verhuisd. Zes jaar geleden ben ik gestart met het geven van huiswerkbegeleiding. Daar is veel behoefte aan omdat de Nederlandse taal voor kinderen hier een grote barrière is. Veel van hen spreken thuis Papiamentu of Spaans en hebben een taalachterstand op het moment dat ze naar school gaan. Die is lastig in te halen, omdat de ouders ze daar vaak niet mee kunnen helpen. Daarnaast zitten ze veel op hun tablet of playstation en dat helpt niet mee. Daarom is het goed dat BES(t) 4 kids aandacht besteed aan betere naschoolse opvang.

Ik ben tevreden over het programma. Vooral over de organisatie hier op het eiland. De pedagogisch medewerkers zijn goed opgeleid of ermee bezig een diploma te halen. Mensen die in de opvang werken beschikken over een VOG verklaring en een eerste hulp diploma. De brandweer controleert de veiligheid van gebouwen. En je kunt altijd terecht bij de projectleiders voor vragen en hulp. Maar ik ben ook kritisch. Omdat Nederland betaalt, wordt vandaar uit het beleid bepaald. En dat past niet altijd goed bij de praktische situatie hier op Bonaire.

Huiswerk van belang

Vanuit mijn vak als onderwijzeres zie ik dat huiswerkbegeleiding belangrijk is. Ook de ouders geven aan dat ze willen dat hun kind vooral daarmee geholpen wordt. Het programma bepaalt echter dat er maar een uur huiswerk gemaakt mag worden in de naschoolse opvang. De overige drie uur zijn voor andere activiteiten. We hebben onze dagindeling aangepast. Naast het huiswerk doen we ander dingen zoals knutselen, wandelen, sporten, spelen in het park of samen dansen. Natuurlijk is dat fijn voor de kinderen, maar ze krijgen daardoor hun

Sjaika González

EIGENAAR BSO TWINKEL

huiswerk niet af. En dat geeft problemen op school. Daarnaast kost het organiseren van de activiteiten geld dat we niet hebben.

Huisvesting

Een heel groot deel van ons budget gaat naar de huur. Het vinden van een geschikte locatie is moeilijk. Vaak zijn het huurwoningen die verbouwd moeten worden. Dan investeer je daar geld in en na een jaar wil de eigenaar het terug. De investering krijg je vaak niet terug. De beschikbare ruimte moet ook groot genoeg zijn om voldoende kinderen op te vangen. Te kleine huisvesting is dus niet rendabel. De wachtlijst is daarom lang. Veel ouders zijn op zoek omdat ze moeten werken. Het leven hier is ontzettend duur. Ik wil de overheid vragen ons te helpen met deze problematiek. Bijvoorbeeld door terreinen beschikbaar te stellen om zelf bouwen.

Stress

Ook vind ik het jammer dat een aantal oudere mensen met heel veel ervaring niet meer mogen werken. Zeker

omdat we nog steeds een tekort hebben aan personeel. De nieuwelingen zouden nog zoveel praktische dingen van hen kunnen leren. Ik begrijp de regels maar soms zijn die ontzettend star. Het geeft me ook stress omdat de Nederlandse manier zeer strak georganiseerd is. Van mij wordt van de ene kant verwacht dat ik op tijd zaken indien zoals bijvoorbeeld een VOG. Aan de ander kant komt de subsidie iedere maand te laat binnen. De beschikking krijgen we altijd op de 1e dag van de maand. Het geld komt op de 10 of 13e dag van de maand op de rekening. Ondertussen moet je wel salarissen, belasting en huur betalen. Geld blijft een probleem. Ik weet dat men ermee bezig is door bijvoorbeeld een kostprijsonderzoek, maar het duurt lang voordat er oplossingen komen. Ondertussen is het soms behoorlijk schipperen.

Trots

Toch ben ik ontzettend tevreden met het programma. We zijn gegroeid als organisaties. Zes jaar geleden begonnen wij bijvoorbeeld met zijn tweeën en nu zijn we met vijf. Ik zie dat ouders tevreden zijn met ons werk. De kinderen vinden het leuk hier. We helpen de kinderen, de kinderen helpen elkaar. Laatst heeft de school me weer gevraagd als leerkracht. Ik vind dat een dilemma. Ik ben er zo trots op wat ik bereikt heb. Mijn eigen naschoolse opvang, steeds meer kinderen helpen. Ik doe wat ik doe omdat ik heel veel van kinderen hou. Niet iedereen kan met kinderen werken. Je moet kunnen luisteren en helpen. Als dat nodig is één op één. Geen kind verdient een stempel dat er nooit meer af kan. Ik wil graag dat ieder kind gelukkig en blij is. Het is dankbaar werk.

Ten slotte heb ik nog een idee; in Nederland worden gebruikte materialen van kinderopvangorganisaties regelmatig vervangen door nieuwe. Misschien kunnen die nog een keer in een container naar Caribisch Nederland gestuurd worden. Dan hebben ook onze kinderen daar plezier van.” ▶

“Volgend jaar bestaat kinderopvang Jiwiri veertig jaar en dat willen we natuurlijk vieren. Het is een familiebedrijf dat in 1984 gestart is als speelschool om in de ochtenden kinderen op te vangen van vooral familieleden die werkten. Inmiddels staat de 3e generatie aan het roer en zijn we gegroeid naar een kinderopvang en naschoolse opvang voor 80 kinderen. De liefde voor kinderen staat voorop in onze familie. Van jongs af aan helpen we mee. Een reden voor de jongste directrice om SPW 3 en daarna HBO maatschappelijk werk te studeren.

Verandering

Door het programma BES(t) 4 kids kregen we de beschikking over de financiële middelen om de kwaliteit van onze opvang te verbeteren. Aanvankelijk had de voormalig directrice een groot takenpakket. Niet alleen kinderen opvangen en het begeleiden van personeel, maar ook het koken, schoonmaken en inkopen doen hoorden er allemaal bij. Wij zijn nu beter georganiseerd. Het programma hebben we stap voor stap uitgerold. Dat begon met het opleiden van ons personeel. De meesten waren niveau 2 gekwalificeerd. Ze kregen de kans om de opleiding op niveau 3 te volgen. Vijf van onze medewerkers gaan op dit moment een dag per week naar school. Dat vraagt van ons flexibiliteit in de organisatie. We delen onze groepen zo in dat er per groep minimaal één leidster is die maximaal gediplomeerd is en tenminste voldoet aan het opleidingsniveau.

Pedagogische aanpak

Een andere verandering is de pedagogische aanpak. Vijf jaar geleden deden we nog geen observaties. Voor alle groepen is er nu een observatieformulier zodat de leidsters de ontwikkelingen van motoriek, taal en de fysieke en mentale groei per kind kunnen bijhouden. Ze maken zelf een maandplanning voor de activiteiten op basis van thema's. Voor iedere activiteit wordt een doel gesteld. De kinderen komen hier niet alleen om te spelen maar vooral om zich te ontwikkelen. Daarom doen we bijvoorbeeld spelletjes voor de fijne motoriek, dansen we voor beweging en zingen we samen voor de spraak- en taalontwikkeling. We organiseren twee keer per jaar een overleg met alle ouders. Voor de dagelijkse communicatie over

Esmeralda & Corina Pietersz

EIGENAREN JIWIRI

de ontwikkeling van ieder kind werken we met Kovnet. Ouders kunnen daar ook de foto's van de activiteiten van hun kinderen zien en vragen stellen. Daarnaast voeren we twee keer per jaar oudergesprekken. Uiteraard wordt er dagelijks gepraat tijdens het brengen en halen van de kinderen. Het is fijn dat we ook contact hebben met de scholen. Als het nodig is weet je van elkaar hoe het met een kind gaat.

Ondernemerschap

We schrijven sinds de komst van het programma beleid maar hebben bijvoorbeeld ook een ont-ruimingsplan opgesteld. En er worden trainingen en workshops gevolgd door het personeel. Door BES(t) 4 kids zijn we professioneler en veiliger gaan werken. Van de inspecties leren we veel. We hebben ook zeker te maken met uitdagingen. De belangrijkste daarvan is het omschakelen van het begeleiden van kinderen naar ondernemerschap. Je gaat in dit vak om voor kinderen te zorgen. Daar is het voeren van een administratie, het

opstellen van een personeelsplanning en organiseren van je bedrijf volgens kwaliteitseisen bij gekomen. Er is dus minder tijd om zelf voor een groep te staan, maar daardoor mis je input. Je kunt niet alleen maar op kantoor blijven zitten als je wil weten wat er in jouw organisatie speelt. Daarbij moet je het personeel blijven coachen en een vinger aan de pols houden. Voor hen is er veel veranderd en het heeft tijd nodig om dit in het systeem te krijgen. Er komt behoorlijk wat kijken om professioneel een kinderopvang te runnen. Daar moet je balans in vinden.

Jiwiri

We zijn ontzettend trots op de manier waarop wij onze kinderen liefde kunnen geven. De ouders zijn blij met onze manier van omgaan met hun kinderen en de informatie die ze krijgen. Ze zien dat terug in de ontwikkeling van hun kind. Door het programma konden we ook de huisvesting verbeteren. We hebben nu airco's, buitenruimte voor de kinderen om te spelen op de speeltoestel-

len of om rond te fietsen met een veilige schutting daaromheen. En we zijn digitaal. We ondernemen leuke activiteiten met de kinderen. Iedere dinsdag nemen we ze met onze bus mee naar de town-school om te dansen, voor muzikles, te koken of knutselen of om samen toneel te spelen. We

“We maken roadtrips op het eiland en bezoeken de kunuku om kennis te maken met de dieren en het buitenleven.”

organiseren happy hours, movienights en pyjama party's. We maken roadtrips op het eiland en bezoeken de kunuku om kennis te maken met de dieren en het buitenleven. Onze naam is Jiwiri, zo noemen we het op Bonaire voorkomend duifje. Ons logo bestaat uit een poppetje en vogeltje. Wij willen het vogeltje alles meegeven wat nodig is om in alle vrijheid zelfstandig de wereld in te trekken. Kinderen zijn de toekomst van morgen.”

Kiran Ogenia

PEDAGOGISCH MEDEWERKER
E SHOCO SABI

“Ik ben dankbaar voor het programma. Daardoor kreeg ik de gelegenheid om een studie tot pedagogisch medewerker te doen. Ik doe nu wat ik het liefste doe, met kinderen werken. Niet alleen de studie wordt betaald, maar we krijgen ook extra's zoals met kerst een bonus die we aan onze eigen gezinnen kunnen besteden. De projectleider staat altijd voor ons klaar. Ze maakt tijd om vragen te stellen en praktische dingen op te lossen. De ouders en kinderen zijn blij. Ze groeten me op straat en maken een praatje.

Mijn werk als leidster bij E Shoco Sabí is positief veranderd. We werken nu met dagschema's op onze BSO. We hebben vijf groepen, ieder met twee leidsters. Samen maken we wekelijks voor iedere groep een teacherplan. Vroeger werd er alleen huiswerk gemaakt. Nu is er ook tijd voor leerzame spelletjes en om samen buiten te spelen of te dansen. Tijdens het leeskwartier kiezen de kinderen zelf een boek uit onze minibibliotheek. De ene keer lezen we samen, de andere keer lezen ze zelfstandig of schrijven een tekst over.

De kinderen krijgen op deze manier meer kansen om zich te ontwikkelen. Het is ook fijn dat de kinderen gezonder eten. We koken warm eten met groenten en eten fruit als snack. Het leuke is dat we de voorbereidingen samen met de kinderen doen. We leren ze bijvoorbeeld om gezonde smoothies te maken.

Soms is de afwisseling in activiteiten nog wel een uitdaging. De basisschool geeft veel huiswerk mee, zodat de kinderen het niet altijd afkrijgen. En zelf zou ik het wel fijn vinden als er ook een mogelijkheid komt om online te studeren. Dat kun je gemakkelijker combineren als je een gezin hebt. Met BES(t) 4 kids zijn goede stappen gemaakt voor de kinderopvang op Bonaire. De nieuwe werkwijze geeft kinderen betere kansen. En daar doen we het voor.”

Mirjam Sewalt & dochter Misha

OUDER EN KIND BSO BOKS

“Mijn dochter Misha gaat naar Buitenschoolse Opvang Boks. Ik vind dat een fijne BSO. De laatste jaren zie ik een enorme professionaliseringsslag. Vier jaar geleden werd er nauwelijks gecommun-

oudergesprek van tien minuten. En er is een oudercommissie.

De professionalisering komt mede door het opleidingsprogramma voor de leidsters. Er is meer structuur en

MISHA (8 JAAR OUD): “ik heb lieve juffen die leuke dingen met ons doen. Soms vind ik het een beetje saai dat we iedere week hetzelfde doen. Maar we gaan ook zwemmen. Sommige kinderen zitten zelfs op zwemles. En het vakantieplan vind ik superleuk. We gingen landzeilen, maakten een tochtje met de onderzeeboot en hielpen mee in de animal shelter. Het tofste was de trip naar Klein Bonaire, toen heb ik schildpadjes uit het nest zien komen. Samen met alle andere kinderen hebben we ze geholpen om veilig naar de zee te lopen.”

niceerd. Ouders worden nu veel beter betrokken. We ontvangen weekroosters over de activiteiten, voedingsschema's voor de kinderen en nieuwsbrieven. Ook is er Whatsapp contact over bijvoorbeeld speciale uitjes of openingstijden tijdens de vakantie. Aan het einde van de dag hebben we tijdens de overdracht van mijn dochter altijd een kort gesprekje. Dat gaat over wat ze die dag gedaan heeft en of er bijzonderheden zijn. Eens per jaar word ik uitgenodigd voor een

“Vier jaar geleden werd er nauwelijks gecommuniceerd. Ouders worden nu veel beter betrokken.”

overleg. Ik zie verbetering in de organisatie. De communicatie met de ouders over bepaalde zaken zou nog wel beter kunnen. Zo is Boks verhuisd van Playa naar Belnem, zonder vooroverleg met ouders. Dat vind

ik jammer. Fijn is dat de kinderen gezonder te eten krijgen. Er is meer variatie in de maaltijden en er wordt veel vaker groenten en fruit gegeten. Mijn dochter geeft zelfs wel eens aan dat het te veel is. Na school wordt er geluncht, 's middags een warme maaltijd en aan het einde van de dag nog een snack. Maar misschien zijn deze uitgebreide maaltijden voor andere kinderen geen luxe. Ik ben tevreden over de opvang, maar daar kan mijn dochter natuurlijk zelf meer over vertellen.”

“In Europees Nederland zijn we door steeds strengere eisen al langer bezig met het verbeteren van de kwaliteit van kinderopvang. We hebben inmiddels veel ervaring op het gebied van pedagogische beleidsontwikkeling, coaching, veiligheid en gezondheid. Ook voor Bonaire liggen er eisen om de kwaliteit te verbeteren. Wij zien onze kracht in het ondersteunen van de kinderopvangorganisaties daar. Zo hebben we bijvoorbeeld in het voorjaar tijdens ons bezoek workshops gegeven over het maken van beleidsplannen en risico inventarisaties. Er is kennis uitgewisseld over het toepassen van leermethodes in de vorm van spel. Mede dankzij BES(t) 4 kids hebben alle kinderopvanghouders en hun teamleden kunnen deelnemen aan de workshops.

We hebben als doel elkaar versterken. Zowel op het gebied van beleid als in de praktische dagelijkse gang van zaken. Dat zouden wij in de toekomst graag lokaal willen organiseren. De wil om de kwaliteit te verbeteren is er. Maar er zijn nog veel uitdagingen. We hebben niet de intentie om te bepalen hoe het moet, maar vooral om te ondersteunen naar behoefte. Overigens gaat het hier om een wisselwerking. Wij leren van de

organisaties op Bonaire bijvoorbeeld oplossingsgericht te denken. Zo wordt iedere dag de parkeerplaats achter de kerk ingericht als speelplein. Het parkeerterrein wordt daarvoor afgezet om een veilige speelplek voor kinderen te creëren. Dat vraagt iedere dag weer om een degelijke voorbereiding van de medewerkers. Ik vind het bewonderenswaardig dat er met weinig middelen een passend aanbod voor kinderen wordt gemaakt. Daar kunnen wij in Nederland nog wat van opsteken.

“We hebben als doel elkaar versterken. Zowel op het gebied van beleid als in de praktische dagelijkse gang van zaken.”

Mooi aan onze samenwerking vind ik dat alle lagen mee kunnen doen, van directeur tot medewerker. Ik geloof in deze manier van SAMENwerken. Zo wordt het verschil gemaakt. Je creëert draagvlak door elkaar te inspireren. Het wakkert het vlammetje aan en daardoor kunnen wij door de uitwisseling zoveel meer bereiken.”

Samantha Del Prado

TWINNING PARTNER
CRESCAT

Donald Paula

VOORZITTER LOKAAL OVERLEG KINDEROPVANG BONAIRE

“Met de komst van het programma BES(t) 4 kids in 2018, ontstonden er vijf jaar geleden veel vragen bij de kinderopvangorganisaties aan het OLB en het Rijk. De gedeputeerde gaf destijds aan dat als we mee wilden beslissen, we input moesten gaan geven. Daarom zijn we gestart met het Lokaal Overleg Kinderopvang Bonaire (LOKB), waar ik de voorzitter van ben. LOKB vervult als klankbordgroep de brugfunctie tussen de kinderopvanghouders en de betrokken overheidsorganisaties.

Ik merk dat kinderopvangorganisaties het lastig vinden rechtstreeks kritiek te geven op het programma in de overleggen met het OLB en het Rijk. Daarom is onze rol ontzettend belangrijk. Een voorbeeld is het meenemen van de porches in het vierkante meter beleid. Aanvankelijk telde deze ruimte niet mee, maar inmiddels wordt er onderzocht om dat wel te doen in Caribisch Nederland. Ik vind dat tenminste 75% daarvan meegenomen moet worden als beschikbare ruimte voor

kinderen. Ook heb ik er moeite mee dat we in een paar jaar moeten voldoen aan de kwaliteitseisen waarvoor men in Nederland ruim vijftig jaar de tijd nam. Het is niet realistisch en geeft een enorme druk. Kinderopvangorganisaties raken iedere keer opnieuw gestrest als de Nederlandse onderwijsinspectie op bezoek komt. Er is angst om niet te kunnen voldoen aan de strenge eisen.

Onlangs kregen we het kostprijs-onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek heeft twee jaar geduurd en bevestigde hetgeen wij al jaren benoemen. Er is te weinig financiële ondersteuning. Het verschil tussen Nederland en Bonaire is groot, terwijl we aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen. Ik heb bovendien het vermoeden dat de kinderopvangorganisaties onvoldoende hebben aangegeven welke financiële problemen er spelen. Ze zijn bang om subsidies te verliezen als ze praten. Ik kan me dan ook niet helemaal vinden in het rapport. Door de onstabiele in het aantal kinderen

dat jaarlijks opgevangen wordt, is er geen stabiel inkomen. De kinderopvanghouders zijn afhankelijk van de subsidies die ze per kind krijgen. Minder kinderen is minder subsidie. Het is nu de bedoeling om de financiering in fases te verhogen. Maar er is nu geld nodig, anders blijf je alleen maar brandjes blussen zonder te bouwen. Ik zie mensen dag en nacht werken door alle regelgeving die erbij is gekomen. Uit liefde voor kinderen en uit een sociaal verantwoordelijkheidsgevoel. Ze willen de ouders die fulltime moeten werken niet in de steek laten en voelen zich verantwoordelijk voor het inkomen van hun personeel.

Een andere grote uitdaging zijn de opleidingseisen. Er zijn nu weliswaar meer mensen die pedagogiek studeren, maar de kwaliteit van het onderwijs laat te wensen over. Er worden constant dingen veranderd in het curriculum. Studenten weten niet waar ze aan toe zijn en door het salaris is het ook niet echt aantrekkelijk om in de kinderopvang te gaan werken. Zo is bijvoorbeeld het aantal te werken uren in de naschoolse opvang beperkt waardoor je geen fulltime salaris kunt verdienen. De meesten moeten dus op zoek naar een tweede parttime baan. Die zijn er bijna niet op dit eiland. De zorg en stress over inkomen zou er niet moeten zijn. Het komt de kwaliteit van het werk niet ten goede.

Er zijn dus nog heel veel zaken die moeten veranderen, maar daarvoor zijn en blijven we in gesprek met de overheden. Die overleggen zijn goed en ik hoop dat we door goed samen te werken de situatie voor iedereen kunnen verbeteren. Mijn allergrootste wens is dat pedagogische medewerkers plezier in hun werk houden en betaald krijgen wat ze verdienen. Dan krijg je mensen die hun werk goed kunnen doen. Zij staan aan de basis van de toekomst van onze kinderen.”

“Sentro Akseso Boneiru is de organisatie voor zorg en sociale hulpverlening op Bonaire. Eén van de afdelingen is het team kwaliteitszorg kinderopvang. Daar ben ik projectcoördinator van. Ons team bestaat uit vijf pedagogisch coaches en een orthopedagoog. We werken nauw samen met BES(t) 4 kids. In

het begin zijn we gestart met een inventarisatie naar de behoefte en noodzaak van ondersteuning aan de kinderopvangorganisaties. Niet alleen op het gebied van bedrijfsmanagement maar voornamelijk qua scholing en deskundigheidsbevordering voor de pedagogisch medewerkers.

Op Bonaire zijn veel kinderopvangorganisaties gehuisvest in woonhuizen waarvan de inrichting en het meubilair niet altijd geschikt zijn. Ook was er vaak geen passend speel- en spelmateriaal en waren leidsters onvoldoende opgeleid. Dat moest anders en daarom is de eilandsver-

ordering in samenwerking met het programma BES(t) 4 kids vijf jaar geleden aangescherpt. Er zijn heel veel eisen bij gekomen. Onze pedagogische coaches bieden kinderopvangorganisaties ondersteuning om aan de nieuwe regelgeving te kunnen voldoen. Door samen met hen een actieplan te maken voor de verbeterpunten naar aanleiding van het inspectierapport en de gedane observaties van de pedagogische coaches. Ook geven zij advies bij het ontwikkelen van pedagogische beleidsplannen en de implementatie daarvan.

In 2021 is in samenwerking met onze orthopedagoog een pilot gestart voor de zorg van kinderen met behoefte aan speciale ondersteuning. In vijf kinderopvangorganisaties is op de reguliere groepen een plusgroep opgericht. De focus lag op kinderen met autisme. Het doel is het versterken van de pedagogische medewerkers. De groepen zijn kleiner en krijgen extra ondersteuning. Voor ouders is dit een belangrijke pilot omdat er nooit eerder aandacht was voor deze groepen kinderen. Het samen komen tijdens ouderbijeenkomsten zorgt voor een prettige uitwisseling. Op dit moment zijn er nog drie groepen. We zijn met het EOZ bezig om deze inclusieve vorm van kinderopvang beter te borgen.

Samen met alle betrokken organisaties is ons team hard aan het werk voor onze kleintjes. Maar laten we niet vergeten dat er nog heel veel nieuw is, dat heeft tijd nodig.” ▶

“De groepen zijn kleiner en krijgen extra ondersteuning. Voor ouders is dit een belangrijke pilot omdat er nooit eerder aandacht was voor deze groepen kinderen.”

Emily Kocks

PROJECT COÖRDINATOR
KINDEROPVANG, AKSESO

Jantine Homan

BELEIDSMEDEWERKER VWS

“Om inclusieve kinderopvang in Caribisch Nederland mogelijk te maken hebben we binnen het programma BES(t) 4 kids een structuur voor zorg en ondersteuning ontwikkeld die in het wetsvoorstel is verankerd. Daar was tijd en onderzoek voor nodig. Gelijktijdig aan de beleidsontwikkeling is er op elk eiland gestart met een pilot. Wat we ophaalden uit de pilot, verwerkten we weer in het beleid. Praktijk en beleid liepen daardoor naast elkaar en dat werkte goed.

Pilot

Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft de pilot zorgvuldig voorbereid. Eerst zijn de randvoorwaarden in beeld gebracht, is verduidelijkt op welke groepen kinderen zij zich wilden focussen en is onderzocht welke kinderopvangorganisaties mee wilden en konden doen. Door de schaalgrootte van het eiland zijn de lokale organisaties klein. Het is voor kinderopvangor-

“De zorgstructuur biedt ook de mogelijkheid om kinderen die meer ondersteuning nodig hebben dan op een reguliere groep geboden kan worden, op te vangen.”

ganisaties onmogelijk om alle kennis en kunde zelf in huis te hebben. Het mooie was dat er al pedagogische coaches voor de kinderopvang actief waren op Bonaire, bij Sentro Akseso. Hun betrokkenheid is in de pilot extra versterkt en dit is nu ook de zogenoemde ‘eerstelijns’ van de zorgstructuur kinderopvang geworden. Door het versterken van het team pedagogische coaches, zorgen we ervoor dat alle kinderopvangorganisaties laagdrempelig een beroep kunnen doen op pedagogische ondersteuning. Bijvoorbeeld als zij advies nodig hebben of vermoeden hebben dat een kind extra ondersteuning nodig heeft.

Plusopvang

De zorgstructuur biedt ook de mogelijkheid om kinderen die meer ondersteuning nodig hebben dan op een reguliere groep geboden kan worden, op te vangen. Dat noemen we ‘plusopvang’. Door bijvoorbeeld aanpassingen in de grootte van de groep of de inrichting en het materiaal van een locatie, zien we in de pilots dat ook deze kinderen opgevangen kunnen worden. Bij de kinderen die naar plusopvang gaan, wordt het Expertisecentrum Onderwijszorg (EOZ) betrokken. Hierdoor kan ook de ondersteuning in de kinderopvang en in het onderwijs meer op elkaar afgestemd worden. Hoe deze samenwerking er precies gaat uitzien, wordt nog uitgewerkt.

Uitdagingen

Het blijft een uitdaging om voldoende opvang te bieden aan alle kinderen. Kinderopvangorganisaties hebben hun handen vol aan bijvoorbeeld het werven en behouden van voldoende opgeleid personeel en geschikte huisvesting. Daarom zullen de regels voor plusopvang op Bonaire nog niet direct in werking treden. Maar dat betekent niet dat er niets zal gebeuren. Het openbaar lichaam zet de pilots voor plusopvang voort, zodat er ook voor deze kinderen plek is in de kinderopvang.

Als ik kijk waar we nu staan, en naar de zorgstructuur die we met elkaar hebben opgebouwd, ben ik trots. Het is ontzettend belangrijk dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, ook naar de opvang kunnen gaan waar hun broertjes, zusjes, vriendjes en vriendinnetjes zitten. Ik ben blij dat ik hier namens het ministerie van VWS aan heb kunnen bijdragen.” ▶

Rieket van den Dolder

INSPECTEUR INSPECTIE VAN HET ONDERWIJS

“De ministeries en de openbare lichamen op de eilanden hebben de Inspectie van het Onderwijs gevraagd om er op toe te zien dat het gezamenlijke doel, de kwaliteit van de kinderopvang verbeteren, wordt bereikt. Die toezichtsrol vervullen we vanaf 2010 al voor het onderwijs op de eilanden. Vanaf 2020 doen we dat, vanwege onze onafhankelijkheid en expertise, ook voor de kinderopvang. Daarbij werken we samen met lokale inspecteurs. In 2021 zijn we gestart met de eerste meting van de kwaliteit van de kinderopvang bij de dagopvang, de buitenschoolse opvang en de gastouderopvang. Daarbij zijn de eilandsverordeningen onze leidraad. We nemen als inspectie deel aan het projectleidersoverleg van BES(t) 4 kids en denken mee over het programma. Wij zijn positief over de inzet van zowel de ministeries als de eilanden en hebben goede contacten met de projectleiders. Na de eerste meting bleek dat er een grote inzet en betrokkenheid is bij alle betrokkenen, maar dat de basiskwaliteit van de kinderopvang nog niet op orde was. In september 2023 is de tweede meting afgerond. Begin 2024 kunnen we aangeven hoe het er nu voorstaat. We zien al wel dat de expertise is toegenomen en de doelen die de kinderopvang willen behalen zijn duidelijker.

Samenwerken aan kwaliteit

We houden toezicht op vier kwaliteitsgebieden. De lokale inspectie is verantwoordelijk voor het toezicht op de administratie, personeel en accommodatie. Ook het toezicht op veiligheid en gezondheid behoort tot hun taken. Wij houden toezicht op de kwaliteit van de uitvoering in de groepen en de kwaliteitszorg. Een verschil is dat de lokale inspectie onaangekondigd komt bij de kinderopvangorganisaties. Wij komen altijd aangekondigd, waarbij we onder andere kijken naar het aanbod voor de kinderen, het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers en de kwaliteitszorg. Als we op de eilanden zijn, trekken de lokale inspectie en de Inspectie van het Onderwijs intensief met elkaar op. Daarnaast hebben we regelmatig online contact met de lokale inspecteurs. Bij calamiteiten weten we elkaar natuurlijk eerder te vinden.

Uitdagingen

De grootste uitdaging op de eilanden is huisvesting. Veel kinderopvang vindt plaats in huurwoningen. Het is woekeren met de ruimte. Een andere uitdaging zijn de verklaringen omtrent gedrag. We onderstrepen het belang daarvan bij de organisaties. Ook is een gevarieerd aanbod voor de kinderen een aandachtspunt. BES(t) 4 kids ontwikkelt momenteel een programma dat beter past bij Bonaire. Daar verwachten we veel van. Een ander punt van aandacht is het ontwikkelen van een observatie instrument om de ontwikkeling van kinderen te volgen. Zodat een pedagogisch medewerker kan bijsturen als ze ziet dat een kind achterblijft in de ontwikkeling of meer aan kan. Het continu verbeteren van de kwaliteit en telkens de doelen evalueren en bijstellen is eveneens een uitdaging. Daarin is BES(t) 4 kids zeer behulpzaam

door het aanbieden van workshops, mogelijkheden voor scholing en het aanbieden van twinning (samenwerking met kinderopvang uit Europees Nederland). Ook de pedagogisch coaches zorgen voor een verbetering.

Wat er beter kan

Inspectiebezoek is altijd spannend, maar we worden goed ontvangen. We doen ons best om in te zetten op een goede relatie met de locaties en kwaliteit bespreekbaar te maken. Niet alles tegelijk willen doen. Stap voor stap werkt beter en we bespreken samen met de houder wat de volgende verbeterstap kan zijn. We hebben goede relaties met de kinderopvangorganisaties. We zijn helder in ons oordeel en in de rapportage en op gezamenlijke bijeenkomsten leggen we uit wat ons toezicht inhoudt en wat we van de kinderopvang ver-

wachten. We zien dat er stappen gezet worden en dat steeds duidelijker wordt hoe en waarom er verbeterd moet worden. We zijn er nog niet, er zijn verschillen tussen locaties. Het verbeteren van de kwaliteitsaspecten veiligheid en gezondheid moet sneller. Voor het verbeteren van het educatief handelen en de kwaliteitszorg is er meer tijd. Als inspectie zetten we in op het verbeteren van de doorgaande lijn voor kinderen tussen de kinderopvang en het onderwijs op de eilanden.

We doen het samen

Wij hebben inmiddels geleerd dat het ons alleen gaat lukken de kwaliteit van de kinderopvang op de eilanden te verbeteren door een gezamenlijke aanpak. Dat kan door aan te sluiten bij wat elke

“We doen ons best om in te zetten op een goede relatie met de locaties en kwaliteit bespreekbaar te maken. Niet alles tegelijk willen doen. Stap voor stap werkt beter...”

locatie nodig heeft en door het leveren van maatwerk. Daarbij is het belangrijk om het leren van elkaar te organiseren en stap voor stap te bespreken wat er moet gebeuren. We werken samen aan het verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang zodat kinderen meer kansen krijgen.”

“In 2018 kreeg ik van mijn directeur de vraag of ik aan de slag wilde met de kinderopvang in Caribisch Nederland en samen met de openbare lichamen wilde kijken wat er moest gebeuren. Ik ben blij dat ik toen ja heb gezegd. Voor mij als projectleider van het Rijk is het BES(t) 4 kids programma het mooiste project dat ik voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid mocht doen. De verantwoordelijkheid voor de kinderopvang in Caribisch Nederland lag vanaf 10 oktober 2010 bij de eilanden zelf. Ze kregen dan ook geen geld vanuit Europees Nederland. De Openbare Lichamen hebben het ministerie van SZW in 2017 gevraagd om te helpen met het verbeteren van de kinderopvang. Vijf jaar geleden zijn de openbare lichamen en Rijk bij elkaar gaan zitten om te komen tot een programma voor de verbetering van de kinderopvang. Dat heeft ertoe geleid dat het programma BES(t) 4 kids is gestart.

Missie en visie

Verbeteren van kwaliteit kan niet zonder dat er geld beschikbaar is. Dat is een van de eerste zaken die moest worden geregeld. Tijdens de eerste gezamenlijke conferentie in 2018 was dan ook de eerste vraag van de eilanden: is er geld beschikbaar? Zonder geld kunnen we niks doen. Gelukkig was dat geld er en kon onder leiding van een externe programmamanager het programma BES(t) 4 kids starten. Door samen antwoord te geven op de vragen: wat zijn de visie en missie? Wat moeten we doen en hoe organiseren we dat? Wie draagt welke verantwoordelijkheid? Welke financiële middelen hebben we daarvoor nodig? Dat was de basis voor het plan van aanpak.

Betaalbare opvang

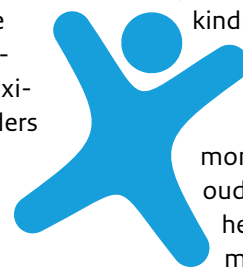
Zowel het Rijk als de openbare lichamen gingen projectmatig te werk. Er was vanuit het Rijk geld beschikbaar om op elk eiland een project te starten. We werkten volgens drie lijnen: betaalbare opvang voor iedereen, het verbeteren van kwaliteit en het aanscherpen van het toezicht. Daarbinnen hebben we de details uitgewerkt. Een van de belangrijkste doelen was om de

Rob Janssen

PROJECTLEIDER BES(t) 4 KIDS MINISTERIE SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

kinderopvang betaalbaar te maken. Daarom is er in 2020 een tijdelijke subsidieregeling ingesteld, zodat kinderopvangorganisaties subsidie kregen. Een voorwaarde was wel dat de ouderbijdrage verlaagd en gemaximeerd zou worden. Ouders betalen nu veel minder. Gevolg is wel dat kinderopvangorganisatie geen mogelijkheid meer hadden om gestegen kosten op te vangen door de ouderbijdrage te verhogen. De hoogte van de subsidies heeft de gemoederen

de afgelopen tijd bezig gehouden ondanks het feit dat de subsidies in de afgelopen periode regelmatig zijn verhoogd. Daarnaast is er een kindplaatssubsidie, bedoeld voor de ouders die de opvang van hun kind echt niet kunnen betalen. Op het moment maken daar zo'n 400 ouders gebruik van. We hebben het vermoeden dat hiervoor meer ouders in aanmerking komen, daarom starten we een onderzoek daarnaar. Kinderopvang moet namelijk voor iedereen beschikbaar zijn.

het laatste kostprijsonderzoek afgerond. We zien dat de kosten in 2022 inderdaad bij een aantal kinderopvangorganisaties hoger zijn dan de opbrengsten. Het rapport bevestigt het beeld dat de subsidies en de andere bijdragen voor een groot aantal organisaties niet voldoende zijn. Het is te gemakkelijk om te zeggen dat de kosten dan maar moeten worden verlaagd. Goed betaald personeel en niet te grote groepen zijn van groot belang om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Het is vaak niet op te lossen met minder personeel. Het probleem is ook nog complexer. Zo werken we met het vierogenprincipe dus er staan altijd twee begeleiders op een groep, dus ook als de groepen klein zijn. Of de huisvesting is niet groot genoeg

en goed ondernemerschap. Daar moeten we in blijven investeren. Daarom zou het goed zijn als de kinderopvangorganisaties en werknemers samen afspraken maken over de salarissen en zich gaan bezighouden met het opstellen van een CAO zodat mensen in de kinderopvang willen en blijven werken. De overheid zal dat ook financieel mogelijk maken door daarmee in de hoogte van de subsidie rekening te houden. Huisvesting is een andere uitdaging. Daar ligt de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de organisaties zelf. We praten samen met de lokale overheden en de organisaties om te kijken hoe we ze daarbij kunnen ondersteunen.

“Eén van de grootste uitdagingen is en blijft gekwalificeerd personeel en goed ondernemerschap. Daar moeten we in blijven investeren.”

om meer kinderen op te vangen. Het is belangrijk om een goede balans te vinden in de hoogte van vergoeding vanuit de overheid en de eigen verantwoordelijkheid van de kinderopvangorganisaties. Het is uiteindelijk de minister die een besluit gaat nemen.

Uitdagingen

Eén van de grootste uitdagingen is en blijft gekwalificeerd personeel

Verbeterslag

Als ik kijk waar we vijf jaar geleden stonden en waar we nu staan, kan ik stellen dat we samen een enorme verbeterslag hebben gemaakt. Er ligt een wetsvoorstel en er is een tijdelijke subsidieregeling als voorbode van een structurele regeling. De subsidie is verdubbeld, maar dat is nog niet genoeg zoals uit het kostprijsonderzoek blijkt. De ouderbijdrage is voor iedereen verlaagd en er is fors geïnvesteerd in de opleidingen van het personeel. De Inspectie is gestart en houdt ons een spiegel voor die laat zien waar we staan en waar we naartoe moeten. Elk eiland heeft dat op zijn eigen manier gedaan. Er wordt keihard en vol passie gewerkt en dat is zichtbaar in de kwalitatieve stappen die worden gezet. We zijn er nog niet, maar beseft wel dat we pas vijf jaar bezig zijn. En we moeten leren accepteren dat het soms ook niet anders/snel kan. Laten we vooral samen het geduld hebben om te groeien naar het niveau dat we voor ogen hebben voor BES(t) 4 kids. ▶

Kostprijsonderzoek

Vanaf het begin waren er bezorgde geluiden dat de subsidies niet genoeg waren om de kosten op te vangen. Om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke kosten van de kinderopvangorganisaties hebben we gedurende enkele jaren onderzoek gedaan naar de kosten. Recent is

Esther van Woudenberg

PROJECTLEIDER
BES(t) 4 KIDS SABA

“In mei van dit jaar heb ik de rol van projectleider BES(t) 4 kids Saba overgenomen van Rosalyn Johnson. Daarvoor werkte ik onder andere als beleidsmaker, management adviseur en projectleider voor de kinderopvang. Ik woon inmiddels negen jaar op het eiland en ben bekend met de mensen en cultuur. In de afgelopen jaren is er veel positief veranderd bij de kinderopvangorganisaties. Toen mijn kinderen jong waren, was dat helaas nog niet zo. Er werd nauwelijks gecommuniceerd en er was weinig oog voor hun ontwikkeling. De komst van het programma betekende een geweldige verbetering die meer dan welkom was.

Opleiding

Eén van de grootste veranderingen is het kwalificeren van kinderopvang personeel. Bijna iedere pedagogisch medewerker is inmiddels opgeleid tot niveau 2. Daarvoor hebben we tijdelijk een speciaal lokaal highschool programma aangeboden. Op het moment beschikken we over voldoende gediplomeerd personeel dus het educatieprogramma loopt op het einde. Binnen onze kleine gemeenschap zijn er te weinig aanmeldingen om zo'n opleiding voort te zetten. Een aantal medewerkers worden nu getraind op niveau 3 in samenwerking met NIPA op Sint Maarten. We certificeren ook personeel aan de hand van hun ervaring via een EVC traject. Het is nog niet mogelijk om op niveau 4 te studeren, maar een hoger niveau is niet de enige manier om stappen vooruit te zetten. Zo is er een aantal pedagogisch medewerkers met een

natuurlijk talent voor kinderen met speciale behoeften. Trainingen en workshops over specifieke onderwerpen zouden hen meer op kunnen leveren. Op die manier kunnen we opgedane kennis en ervaring in combinatie met opleiding nog effectiever en efficiënter inzetten.

Twinning

Andere positieve ontwikkelingen hebben we te danken aan het twinning programma dat we na

twee jaar succesvol konden afronden. Pedagogisch medewerkers kregen de kans om een tijdje mee te kijken in de Nederlandse kinderopvang en de mensen van daar bezochten ons. Daardoor is hun blik verruimd. Hier werd bijvoorbeeld niet zoveel buiten gespeeld omdat de kleding van kinderen daarvan vies wordt. Kinderen leren echter door buiten te spelen en te ontdekken. Mensen begrijpen dat nu beter, mede door het twinning programma. Een ander voorbeeld is

de buitenschoolse opvang. Kinderen moeten na schooltijd ruimte krijgen om te spelen en te ravotten. De BSO is niet bedoeld als verlengstuk van school met de grootste focus op huiswerkbegeleiding.

Samenwerken

We werken graag samen met de andere eilanden. Zo hoeven we niet allemaal zelf het wiel uit te vinden. Tegelijkertijd vragen de verschillen wel om een andere aanpak. Op Saba hebben we maar één kinderdagverblijf en twee

BSO's. Dat communiceert natuurlijk gemakkelijk, de lijnen zijn kort. Voor ons zit de uitdaging in andere zaken zoals het vertalen van de in het Nederlands opgestelde wetgeving en het daarbij horende beleid. De voertaal op dit eiland is namelijk Engels. Een andere uitdaging is het ontbreken van keuze voor kinderopvang door ouders. Het

hebben we opgelost door het tijdelijk beschikbaar stellen van 18 containers. Deze prefab gebouwen zijn ingericht volgens de nieuwe kwaliteitseisen. Ook betalen we mee aan de activiteiten voor kinderen en de scholing van personeel. Voor kinderen die extra zorg nodig hebben, is er het Small Care Team. Daarin werken de medewerkers van het

“Het volgende project is het bouwen van de nieuwe permanente kinderopvang locatie. Een mooie uitdaging die door de inzet van de mensen hier zeker gaat lukken.”

overleg tussen de basisschool en de kinderopvang is de laatste jaren aan het verbeteren. Sommige kinderen zijn onvoldoende ontwikkeld op sociaal-emotioneel vlak. Het is belangrijk voor zowel docenten als pedagogisch medewerkers om voldoende onderlegd te zijn hoe hiermee om te gaan. Samenwerken en het delen van ervaring helpt om de kennis te vergroten.

Klein is groots

Er zijn veel voordelen aan onze kleinschaligheid. Zo hebben we de mogelijkheid om het door BES(t) 4 kids beschikbare geld rechtstreeks te besteden aan de kinderopvangorganisaties. Het huisvestingsprobleem voor het kinderdagverblijf

Expertisecentrum Education Care, de jeugdverpleegkundige en de kinderopvangorganisaties samen. Zij zitten eens per maand bij elkaar om ervoor te zorgen dat er aan de behoeften van deze kinderen tegemoet gekomen wordt.

Inmiddels voldoet het kinderdagverblijf op Saba aan de door de gestelde eisen aan kinderopvang en daar zijn we trots op. Dat was onmogelijk geweest zonder de proactieve rol van iedereen die in of voor de kinderopvang werkt. Het volgende project is het bouwen van de nieuwe permanente kinderopvang locatie. Een mooie uitdaging die door de inzet van de mensen hier zeker gaat lukken.”

Rosalyn Johnson

HOOFD COMMUNITY DEVELOPMENT
OPENBAAR LICHAAM SABA

“De overheid op Saba zag het programma BES(t) 4 kids als een mooie kans om de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren. Door de kleinschaligheid van ons eiland hebben we hier niet de capaciteiten en middelen voor. We hebben het programma dan ook met beide handen aangegrepen en tot prioriteit gemaakt. Het is een vast onderdeel van onze ‘community development department’. Op deze afdeling werken we samen op het gebied van maatschappelijk werk, huiselijk geweld, jeugd, onderwijs en cultuur volgens een doorlopende ontwikkellijn. We zorgen voor draagvlak en betrokkenheid van onze partners, scholen en kinderopvangorganisaties.

Ons pedagogisch netwerk komt twee keer per jaar bij elkaar. Dat lijkt weinig, maar het is hier zo klein dat iedereen elkaar kent. De communicatielijnen zijn ontzettend kort. We hebben één kinderdagverblijf en sinds kort twee buitenschoolse opvangorganisaties. We werken met een educatiemethode voor zowel de kinderopvang, buitenschoolse opvang als groep 1 en 2 van de basisschool. De betrokken partijen hebben samen gekozen voor de “High Scope” methode. Daarmee stimuleren we de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 tot 7 jaar, met specifieke aandacht voor taalontwikkeling. Voor de oudere kinderen zijn we aan de slag met het implementeren van een passend programma bij de scholen en BSO's.

Huisvesting was de grootste uitdaging op het eiland. Dat hebben we ondervangen door een prefab gebouw mede gefinancierd door BES(t) 4 kids. We beschikken op Saba over de mogelijkheid om de kinderopvangorganisaties rechtstreeks te helpen met geld. Eén van de voordelen van een kleine gemeenschap. Een nadeel is de vraag of we kunnen blijven beschikken over voldoende opgeleid personeel. De toekomst zal uit moeten wijzen of we voldoende gekwalificeerde pedagogisch medewerkers kunnen blijven werven of opleiden.

“De betrokken partijen hebben samen gekozen voor de ‘High Scope’ methode. Daarmee stimuleren we de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 tot 7 jaar.”

Met enige trots kan ik vermelden dat het kinderdagverblijf volgens de Inspectie van het Onderwijs aan alle kwaliteitseisen voldoet. Dat was onmogelijk geweest zonder de steun van BES(t) 4 kids. Mijn grootste waardering gaat uit naar zowel de pedagogisch medewerkers als de kinderopvangorganisaties. Door mee te willen werken en vooral de kans te pakken om zichzelf te verbeteren. Niet bang zijn, maar juist open staan, want daar hebben we werkelijk wat aan. Wij hebben hier een positieve vibe.”

“In 2014 ben ik naar Saba gekomen om voor de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) te werken als maatschappelijk werkster voor jeugd en gezin. Toen ik in 2018 zwanger werd van mijn zoon werd mijn verzoek om parttime te werken afgewezen. Ik wilde mijn zoon niet naar de kinderopvang brengen omdat ik me zorgen maakte over veilige en kwalitatief goede opvang. Dus ik besloot om te stoppen met werken om fulltime voor hem te zorgen. De mogelijkheid deed zich echter voor om de positie van manager van Laura Linzey Childcare over te nemen en die uitdaging ben ik aan gegaan. Ik had het gevoel dat andere ouders ook soortgelijke zorgen hadden en daarom wilde ik bijdragen aan het verbeteren van de kinderopvang op het gebied van veiligheid, efficiency, ontwikkeling en kwaliteit.

Huisvesting is een uitdaging

In 2020 legde BES(t) 4 kids voor het eerst de kwaliteit van kinderopvang vast in de eilandsverordening. Vanaf dat moment waren er standaarden om aan te voldoen. Destijds waren er twee kinderdagverblijven waarvan één om die reden stopte. Het gevolg daarvan was dat wij nog meer aanvragen kregen. Op dat moment vingen wij 35 kinderen op. Er was een wachtlijst van nog eens 20 kinderen. Omdat onze huisvesting door orkaan Irma in 2017 volledig verwoest was, verhuisden we tijdelijk naar de voormalige woning van de gouverneur die we huurden van de RCN. Op de patio bouwden we vier extra ruimten om de wachtlijst te verminderen. We kwamen echter ruimte te kort en konden niet aan de eisen voldoen. Met behulp van het programma vonden we een oplossing voor dit probleem. Op het terrein zijn naast de gouverneurswoning prefab gebouwen neergezet die aan alle standaarden voldoen. Het is de bedoeling om in de toekomst op het eiland een permanent gebouw neer te zetten. Een uitdaging omdat het ontzettend moeilijk is om land te kopen op een centrale locatie, dat groot genoeg is voor het huisvesten van zoveel kinderen. Het zou mooi

Tessa Alexander

MANAGER LAURA LINZEY CHILDCARE

zijn als dat nog lukt voordat het programma eindigt.

Opleiden personeel

Een andere uitdaging was het opleiden van personeel. De meeste medewerkers hadden geen MBO-diploma. We zijn gestart met MBO niveau 2. Het was balanceren met de dagelijkse personeelsbezetting omdat de mensen nu twee dagen per week naar school gingen. De opleiding kon mede door BES(t) 4

kids op het eiland gegeven worden en is inmiddels door 95% van hen succesvol afgerond. Een aantal medewerkers is zelfs gestart met MBO-3. Ik heb gehoord dat dit niveau in de toekomst vereist gaat worden. Dat zou een grote uitdaging kunnen worden. Onze gemeenschap is ontzettend klein en de meeste medewerkers hebben zelf kinderen. De opleiding wordt helaas niet lokaal aangeboden. Het zou fijn zijn als in ieder geval CVQ 2

een vaste plaats in het curriculum van onze middelbare school krijgt. Naast opleiding maken we gebruik van een EVC traject, zodat we werkervaring mee kunnen nemen voor het kwalificeren van ons personeel. Als aanvulling op de basisopleiding zorgt het programma voor aanvullende training via de High Scope en Consious Discipline methodes. Dezelfde methodes worden toegepast in het basisonderwijs, dat zorgt voor een soepele overgang voor kinderen.

Vooruitgang

Door BES(t) 4 kids zijn de arbeidsvoorwaarden voor de pedagogische medewerkers verbeterd. In waardeering, maar ook in salaris. Voorheen

hadden we budget voor 10 medewerkers. We werken nu met 22 mensen. Het is belangrijk om deze financiering te

“Ook belangrijk is dat we ouders gratis luiers en hygiëne doekjes kunnen aanbieden. Veel mensen hier kunnen dat zelf niet betalen.”

borgen zodat we ook in de toekomst voldoende plaatsen voor kinderen hebben en de juiste kwaliteit kunnen bieden. Daarnaast is er beleid opgesteld en geïmplementeerd op

het gebied van pedagogie, gezondheid en veiligheid. Het twinningprogramma was daarbij een geweldige ervaring. Over en weer bezochten we elkaar om te werken en ervaringen uit te wisselen. Door coaching, training in samenwerken en het leren over interactie met kinderen konden we een enorme verbetering maken. Het enige dat we nog missen is een lokale pedagogisch coach. Het grote verschil in kwaliteit tussen Nederland en Saba is er niet meer. We werken nu op een vergelijkbaar niveau. Niet alleen in ons werk maar ook met de faciliteiten die we bieden. Onlangs hebben we onze organisatie uitgebreid met een naschoolse opvang.

Ouders en voeding

We maken gebruik van het Pro Care systeem om ouders dagelijks te informeren over de ontwikkeling en activiteiten van hun kind. Vier keer per jaar vindt er een bijeenkomst plaats waarin we beleid, educatie en onderzoek bespreken met de oudercommissie. We zetten ons in voor gezonde voeding met meer fruit en groenten en vegetarische maaltijden. Het eten wordt door een externe kok bereid. We moeten wel creatief zijn want eten met verse ingrediënten kan hier niet iedere dag,

die worden maar één keer per week per boot gebracht. We lossen dit op door bijvoorbeeld aan het einde van de week een fruihthap aan te bieden en aan het begin van de week een smoothie. Voorheen was de kok overigens ook verantwoordelijk voor de schoonmaak. Dat was veel te veel, daarom zijn we blij dat we door het programma een schoonmaakbedrijf kunnen inhuren. Ook belangrijk is dat we ouders gratis luiers en hygiënedoekjes kunnen aanbieden. Veel mensen hier kunnen dat zelf niet betalen. En alle kinderen hebben nu een drinkbeker zonder tuit, omdat dit veel gezonder is voor hun tanden.

Onze kinderopvang zou niet zijn wat het nu is zonder BES(t) 4 kids.”

Sheyla Daniel Williams

PEDAGOGISCH MEDEWERKER
LAURA LINZEY CHILDCARE

“Ik hou van BES(t) 4 kids. Het programma doet veel voor kinderen op Saba. Niet alleen in de zorg, maar vooral voor hun ontwikkeling. In mijn werk als pedagogisch medewerker word ik gefaciliteerd door opleiding en training. Het implementeren daarvan heeft de kinderopvang hier geweldig verbeterd. En dat was nodig. Inmiddels hebben we samen flinke stappen gezet. Voordat ik in de kinderopvang aan de slag ging, was ik “stay-at-home” moeder. Toen de kinderen oud genoeg waren, vond ik het tijd voor professionele persoonlijke groei. Dat is de reden dat ik destijds gereageerd heb op de vacature van pedagogisch medewerker bij Laura Linzey Childcare.

Door het programma kreeg ik de kans om naast mijn baan in de kinderopvang een studie op MBO-2 niveau te volgen. Inmiddels ben ik gestart met MBO niveau 3. Ik grijp iedere mogelijkheid aan om verder te professionaliseren. Via het twinningprogramma heb ik veel over pedagogiek geleerd. Op dit eiland

hebben we vooral veel fysieke interactie met kinderen. In Nederland leerde ik het belang van mentaal emotionele ondersteuning. De kinderen daar zijn veel zelfstandiger.

Dat leren ze al vroeg, ze zijn minder bang om zelf op onderzoek uit te gaan. Ze spelen interactief in plaats van onafhankelijk naast elkaar te spelen zoals je dat hier veel ziet. Ik zie het ook als een taak om de ouders hierin op te voeden. Laat je kind ontdekken, buiten vies worden, dingen zelf doen.

Dat betekent dat we ons ook moeten inzetten om ouders voor te lichten om kinderen te helpen groeien naar zelfstandigheid. Als je daar jong mee begint, onder de juiste begeleiding, leidt dat tot verantwoordelijke volwassenen. Daardoor word je waardevol voor de maatschappij en dat is belangrijk voor dit eiland. Het helpen ontwikkelen van bewuste jongeren die zelf keuzes kunnen maken hoe ze met de wereld om hen heen omgaan. De jeugd van nu is de toekomst van later.”

“We zijn blij met het programma. De meeste leidsters zijn nu gekwalificeerd en er wordt hard gewerkt aan professionalisering. Er is routine in de groepen en de kinderen eten gezond. Dat is een enorme verbetering ten opzichte van een paar jaar geleden. De kinderopvang is nu up-to-date. De accommodatie is zowel binnen als buiten veilig en we zien een andere benadering van de kinderen. Hun ontwikkelingen worden dagelijks gevolgd. We voelen ons op ons gemak als we onze zoon van 3 jaar en dochter van 6 maanden naar Laura Linzey Childcare brengen.

Als ouders worden we betrokken bij activiteiten, zoals op Moederdag en Vaderdag. Ook is er een sportdag waarvoor we jaarlijks uitgenodigd worden. We nemen deel

aan de oudercommissie om onze input te leveren. We overleggen vier keer per jaar. Door het werken met het Pro Care-systeem worden we dagelijks op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en activiteiten van onze kinderen.

Op dit moment is er soms tekort aan personeel. Er is ons uitgelegd dat dit tijdelijk is. Het is soms schipperen omdat dit de enige dagopvang op het eiland is. We hopen dat de prefab gebouwen uiteindelijk met hulp van BES(t) 4 kids kunnen worden vervangen door permanente huisvesting. En we zijn blij dat hier nu ook naschoolse opvang is. De kinderen hebben tot hun 12e een vaste plek. Allemaal positieve ontwikkelingen. Onze zoon krijgt de gelegenheid om met andere kinderen te spelen. En onze dochter slaapt en eet. Ze zijn lief voor haar.”

Familie Nero-Meeuwssen

LAURA LINZEY CHILDCARE

“Mijn oma Carmen Simmons is in 1962 met de eerste kinderopvang op Saba van start gegaan. Daarna nam mijn moeder Elka Charles-Simmons haar rol over naast haar werk als onderwijzeres. Inmiddels sta ik als directeur aan het roer van Saba Girls and Boys Sport Society. Ik mag wel stellen dat de liefde voor kinderen in ons bloed zit. Van het opvangen van kinderen groeiden we uit tot een naschoolse opvang waar we vooral kinderen begeleiden met het maken van hun huiswerk. Dit kwam voornamelijk door de vraag vanuit de ouders. Destijds kregen kinderen veel schoolwerk mee voor thuis en de ouders ontbrak het aan expertise en tijd om daarmee te helpen. Inmiddels is door de komst van een nieuwe directrice het beleid op school positief bijgesteld. Kinderen hebben veel meer tijd om te spelen en er wordt zo min mogelijk aandacht besteed aan huiswerk, maar meer aan spelenderwijs leren.

Ontwikkeling van kinderen

Door het programma BES(t) 4 kids is er behoorlijk wat veranderd. De aandacht werd verlegd naar de ontwikkeling van kinderen. Dus niet alleen leren door het maken van huiswerk na school, maar door spelenderwijs de wereld te ontdekken. Hiervoor moest het personeel goed worden opgeleid. Met behulp van het programma konden onze medewerkers een pedagogische opleiding op niveau 2 volgen. Een aantal van hen volgt nu een opleiding op niveau 3. Ze hebben geleerd om op een andere manier met kinderen om te gaan. Ook worden er pedagogische ontwikkelplannen per kind gemaakt. We werken met een activiteitenkalender en een dagschema. Dat maakt het organiseren en de

Ludwina Charles

DIRECTEUR SABA GIRLS AND BOYS SPORT SOCIETY

communicatie met ouders makkelijker. We hebben een Whatsapp groep voor medewerkers met dagelijkse updates en praten via Pro Care met ouders over de ontwikkeling van hun kind, zowel één op één als door het organiseren van gezamenlijke ouderbijeenkomsten.

Betaalbare opvang

Een fijne bijkomstigheid van het programma is het verlagen van de ouderbijdrage. Dat was hard nodig, want de armoede is groot op dit eiland. Vooral voor alleenstaande ouders. Bijna alle ouders werken fulltime omdat het minimumloon te weinig is om van te leven. Er was in het verleden regelmatig niet genoeg geld om kinderopvang te betalen. Ondanks dat we werkten met minimale middelen hebben we nooit een kind geweigerd. Ieder kind was en is welkom op onze opvang. Gelukkig is de situatie nu verbeterd. We hebben meer middelen

“Er was in het verleden regelmatig niet genoeg geld om kinderopvang te betalen. Ondanks dat we werkten met minimale middelen hebben we nooit een kind geweigerd.”

tot onze beschikking zoals speelmaterialen. Met geld van het programma hebben we de accommodatie kunnen vernieuwen en is de huur betaald. We zorgen ervoor dat de kinderen gezonde maaltijden en tussendoortjes krijgen. Dat blijft wel een uitdaging omdat we niet altijd kunnen beschikken over verse voeding. Dat maakt het soms lastig om aan de kwaliteitsregels van het programma te voldoen.

Voor- en nadelen

BES(t) 4 kids heeft z'n voordelen en nadelen. De kwaliteit van de kinderopvang is omhoog gegaan en de meeste medewerkers zijn nu pedagogisch gekwalificeerd. De regels zijn niet altijd gemakkelijk toepasbaar om verschillende redenen. Voor de drie BES-eilanden geldt hetzelfde beleid, terwijl we cultureel, qua oppervlakte en aantal

inwoners enorm verschillen. Als kleinste eiland hebben we met andere uitdagingen te maken dan bijvoorbeeld Bonaire. Zo hebben veel mensen hier dubbele rollen, eenvoudigweg omdat er niet voldoende mensen zijn om alle functies te vervullen. Het kan dan soms lastig zijn om integer te blijven. Het leven op Saba is vreselijk duur en de salarissen zijn in verhouding ontzettend laag. Simpele dingen zoals schoenen kun je hier niet zomaar kopen. Alles komt één keer per week per boot of moet online besteld worden. En gediplomeerd personeel is moeilijk te werven.

Doorgaan

Al met al is er vooruitgang, maar die komt met de nodige uitdagingen. We doen ons best om ons aan te passen. Zo hebben we bijvoorbeeld de maximale leeftijd voor naschoolse opvang een klein beetje opgerekt. Officieel vangen we kinderen van 4 tot 12 jaar op. Maar er zijn kinderen waarvan de ouders vinden dat ze nog niet klaar zijn voor de volgende stap. Zoals kinderen met speciale behoeften of die een jaartje op school overdoen. We waren er voor kinderen, dat zullen we blijven.”

“Het BES(t) 4 kids programma gaf mij de kans om Early Childhood Development te studeren en de kwalificaties voor sociaal pedagogisch werker te halen. Door te oefenen met deze nieuwe opgedane kennis en vaardigheden kreeg ik de mogelijkheid me te ontwikkelen. Ik leerde te onderzoeken en analyseren om effectieve psychologische ondersteuning aan kinderen te bieden. De intervisie en cognitieve coaching dwongen me om naar mezelf te kijken en mijn eigen gedrag en denksystemen te herstructureren. Hierdoor ben ik beter in staat om bij te sturen door te reflecteren, maar ook om nieuwe doelen te stellen waar ik naartoe kan werken. Daardoor kan ik verder groeien als pedagogisch medewerker en nog belangrijker als persoon.

Moeisha Cane

PEDAGOGISCH MEDEWERKER SABA GIRLS AND BOYS SPORT SOCIETY

In 2021 nam ik deel aan het twinning programma. Hierdoor kreeg ik de kans om in Nederland bij een kinderopvang te werken. Het was leerzaam om ervaringen te delen. Het viel me op dat de kinderen op Saba verschillen van de kinderen in Nederland.

Die input kon ik gebruiken voor het maken van aanpassingen die geschikt zijn voor onze kinderen en hun speciale behoeften. Kinderen komen op Saba vijf dagen naar de naschoolse opvang omdat beide ouders fulltime moeten werken. In de opvang

ondersteunen wij kinderen op alle gebieden. Dat betekent soms ook dat we met hun opvoeding bezig zijn.

Mijn grootste aandachtspunt is om de aandacht van de kinderen te blijven houden tijdens uitdagende situaties. Gelukkig vind ik eigenlijk altijd wel een positieve oplossing daarvoor. Het is prettig als er meer geld beschikbaar komt, daardoor kunnen we ons werk nog beter doen. Op het moment wordt er gewerkt aan een collectieve arbeidsovereenkomst. Vanzelfsprekend helpt ons dat nog meer. Door BES(t) 4 kids is er veel veranderd, maar binnen iedere baan kom je uitdagingen tegen. Ik zie de ontwikkelingen als positief. We zijn als team gegroeid. We communiceren beter en werken volgens plannen, zodat onze kinderen uit kunnen groeien tot een volgende generatie respectvolle, verantwoordelijke en gelukkige mensen.”

June Every

OUDER SABA GIRLS AND BOYS SPORT SOCIETY

“Mijn zoon Jayden gaat al 7,5 jaar met veel plezier naar de naschoolse opvang. Hij heeft het syndroom van down. Hij had daardoor meer tijd nodig voor de overgang van het kinderdagverblijf naar basisschool Sacred Heart en de naschoolse opvang. Jayden is ontzettend sociaal en kan het met iedereen vinden. Omdat hij geen broers of zussen heeft, is het voor hem heerlijk om daar te spelen met andere kinderen. De BSO is een fijne veilige omgeving voor hem. Ze wachten altijd op zijn komst.

Ik ben ontzettend dankbaar voor de zorg die hij hier krijgt. Zonder de opvang zou ik niet kunnen werken. Bij het brengen of halen vertellen ze aan mij hoe het ging. We praten over zijn ontwikkeling en sociale interactie. Met de komst van BES(t) 4 kids is er veel veranderd. Er zijn volop

“Jayden wordt binnenkort 12 en daar maak ik me wel zorgen over. Er zijn andere programma's voor kinderen, maar niet voor kinderen met speciale behoeften.”

activiteiten voor de kinderen. Dat was voorheen beperkt omdat er niet genoeg geld was. Jayden is betrokken bij alle activiteiten die georganiseerd worden voor de kinderen. Zijn spraak is beperkt, maar beter geworden. De veranderde pedagogische aanpak heeft hem geholpen in zijn ontwikkeling.

Ook is het fijn dat de buitenschoolse opvang tegenwoordig betaalbaar is. Ik wil BES(t) 4 kids wel vragen om meer maatwerk. Officieel mag Jayden tot de leeftijd van 12 jaar naar de naschoolse opvang. Jayden wordt binnenkort 12 en daar maak ik me wel zorgen over. Er zijn andere programma's voor kinderen, maar niet voor kinderen met speciale behoeften. Ik hoop dat er meer ruimte in het programma komt voor kinderen die extra zorg nodig hebben terwijl de ouders moeten werken.”

“Kindernet is een organisatie met 25 kinderopvanglocaties in Deventer en Gelderland, meer dan 200 medewerkers en ruim 700 gezinnen. Door de steeds strengere eisen in Nederland hebben we veel ervaring met het verbeteren van kwaliteit. Bovendien hebben we door onze schaalgrootte veel slagkracht. Onze ervaringen wilden we graag delen en we waren ook heel benieuwd naar wat Twinning ons zou brengen. Het eerste jaar konden we door de pandemie alleen online contact hebben. Wat begon met digitale overleggen over

standaarden en protocollen, groeide uit naar het voeren van mooie persoonlijke gesprekken. In het tweede jaar zijn er twee collega's voor twee maanden op werkbezoek naar Saba gegaan. De coaching 'on the job' zorgde voor een stroomversnelling van het programma. Over en weer bezochten we elkaar. Groepjes medewerkers kwamen kijken, werken op onze

locaties en volgden trainingen. We kwamen samen met de managers voor het opstellen van een visie en missie, het benoemen van kernwaarden.

Inmiddels zijn we vele stappen en inspiratiesessies verder.

Het voordeel van werken op een klein eiland zijn de korte lijnen. Iedereen kent elkaar en dat schakelt gemakkelijk, zodat sommige dingen snel geregeld kunnen worden. Zo haalt bijvoorbeeld een bus dagelijks alle kinderen op om naar de opvang te brengen. De keerzijde is dat de kleinschaligheid voor weinig marktwerking zorgt en alles moet van buitenaf ingevoerd worden, bijvoorbeeld bij de aanschaf van materialen. Maar ook opleiding of stageplekken zijn alleen buiten Saba te vinden. Ondanks het enthousiasme van iedereen, beperkt dat de mogelijkheden.

De samenwerking was heel erg waardevol voor beide kanten: we hebben veel geleerd van de collega's op Saba en het was een culturele verrijking. Tegelijkertijd beseffen we ons nu meer dan eerst dat we het ontzettend goed hebben in Nederland. Wij zijn ons nog meer bewust geworden van hoe wij de dingen doen. We kijken scherper naar onze eigen visie, missie en uitvoering van het beleid op de locaties.

Het is fantastisch, dat we onze collega's aan de andere kant van de oceaan hebben kunnen inspireren. Ze realiseren zich dat ze zelf de regie en (girl)power hebben. Sommige zaken waren niet vanzelfsprekend zoals in Nederland. Er vinden nu overdrachtsgesprekken plaats, kinderen spelen meer buiten en het is gemakkelijker om elkaar feedback te geven. Niet langer als oppas werken, maar als professional. Zelf het initiatief nemen om, ondanks de uitdagingen, aan de wet- en regelgeving te kunnen voldoen. Zo laten wij elkaar groeien en leren we van onze samenwerking. De slogan van Tessa Alexander (manager Laura Linzey Childcare Center) 'we are bad girls doing good things' hebben we samen waargemaakt." ▶

Herma Machiavello & Selma Ozkan

TWINNING PARTNER KINDERNET

Tedisha Gordon

LOKALE INSPECTEUR

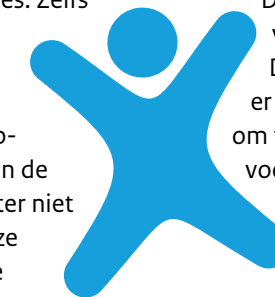

“Als lokale inspecteur controleer ik of de kinderopvangorganisaties op Saba voldoen aan de standaarden voor registratie en administratie, personeel en groepsindeling, huisvesting, gezondheid en veiligheid en het pedagogisch klimaat. Ik word door de kinderdagopvangorganisaties eigenlijk altijd positief ontvangen. Dat heeft vooral te maken met de onderling goede relaties. Zelfs als ik onverwacht langs ga, zoals gisteren bij de Laura Linzey Daycare. De eisen voor gezonde voeding zorgen soms voor een dilemma. De kinderopvangorganisaties moeten voldoen aan de richtlijnen van het RIVM. Die zijn echter niet altijd haalbaar op dit eiland, door onze locatie en de bevoorrading. De lokale volksgezondheidsafdeling ondersteunt ons hierbij.

De communicatielijnen met de Inspectie van het Onderwijs in Nederland zijn kort, waardoor het gemakkelijk is om vragen te stellen en advies te krijgen. Het zou nog beter zijn als we vaker bij elkaar zouden komen om samen af te stemmen, zodat we vanuit de eilanden meer input kunnen leveren. Maatwerk is nodig. Zo is het op Saba niet altijd mogelijk om te voldoen aan het vereiste aan-

tal vierkante meters per kind. Ook zou het fijn zijn als de lokale inspecteurs op de eilanden onderling gaan rouleren. Door naar het werk van een ander te kijken, verruim je je eigen blikveld. Het zou ons helpen om aan de gestelde regels vanuit BES(t) 4 kids te blijven voldoen.

Door de komst van het programma zie ik veel verbetering, de standaard is gezet. De kinderopvangorganisaties weten wat er van ze wordt verwacht en doen hun best om te blijven verbeteren. Een voorbeeld is de vooruitgang in de pedagogische benadering. Twee jaar geleden was de omgang met kinderen vooral directief. Ik zie nu in de kinderdagverblijven dat medewerkers op ooghoogte met kinderen praten. In plaats van televisie kijken, wordt er gespeeld. Een enorme aanwinst is het 'small care team'. Het belangrijkste doel van dit team is het verbeteren van de kansen voor kinderen die extra zorg nodig hebben door op tijd actie te ondernemen. Bij de kinderopvangorganisaties zie ik meer structuur, een betere onderlinge communicatie en positieve pedagogische ontwikkelingen. Mede door inspectie blijft de kwaliteit verbeteren. Het helpt ons om er bovenop te blijven zitten." ▶

“Drie jaar geleden ben ik op Saba als jeugdverpleegkundige gestart. Ik heb een breed takenpakket binnen Public Health en de preventieve zorg voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar. Ouders bezoeken mij op het consultatiebureau voor de ontwikkeling en gezondheid van hun kind. Ik ga daar met ze in gesprek en ben er voor vragen en het geven van informatie en tips. Op de basisschool zie ik alle kinderen van de groepen 2 tot en met 7 voor zowel fysiek onderzoek als hun sociale ontwikkeling. Ook bieden we alle vaccinaties aan volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Sinds enige tijd ga ik op huisbezoek bij gezinnen waar een zuigeling geboren is en waar extra ondersteuning nodig is. Naast deze basistaken werk ik samen met de kinderopvangorganisatie, naschoolse opvang, het small care team en de scholen.

Small Care team

Toen ik begon met mijn werk was er een tweewekelijks Small Care team overleg met Public Health, EC2 en de kinderopvang voor de kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar. Het doel was om de overgang van kinderen naar het basisonderwijs beter te laten verlopen en daar waar nodig extra opvoedondersteuning te bieden. Inmiddels doen we dit voor de leeftijdsgroep van 0 tot 4 jaar. Zo kunnen we ouders en kinderen veel eerder helpen met een soepele overgang van de opvang naar school. Als de problemen complex zijn, maken we een plan van aanpak. Een half jaar geleden zijn de kinderopvangorganisaties zelf gestart om deze plannen te schrijven. Wij geven advies en helpen met de evaluatie. Ouders worden hierbij altijd betrokken.

Groot verschil

Door de komst van het programma BES(t) 4 kids zie ik een gigantisch verschil met een paar jaar geleden. Waar de kinderopvang eerst een soort oppasfunctie had, zie ik dat er in de omgang met kinderen veel veranderd is. Er is meer oog voor de kinderen en er wordt gewerkt aan het stimuleren van hun ontwikkeling. Ook is er gestart met het volgen van de ontwikkeling van de kinderen als onderdeel van de High Scope methode. Hierdoor wordt er beter gekeken naar de kinderen en wordt extra ondersteuning eerder opgepakt als het nodig is. Wel moet er nog gewerkt worden aan de communicatie. Er wordt te veel over de hoofden van kinderen gepraat in plaats van ze te vertellen wat je gaat doen. Uitleg geven waarom en luisteren, wordt nog vaak vergeten. Zelf probeer ik het goede voorbeeld te geven door consistent te zijn en mijn afspraken na te komen. Ik vraag ouders en kinderopvang of ik iets uit mag leggen in plaats van te adviseren wat te doen. Ik wil hen graag in hun kracht zetten, zodat we samen kunnen bouwen. Het valt me op dat steeds meer ouders en opvang het consultatiebureau kunnen vinden bij vragen. We zijn elkaar gaan verstaan en daar ben ik trots op.”

Jenneke van Bussel

JEUGDVERPLEEGKUNDIGE
PUBLIEKE GEZONDHEIDZORG

Annelies Buurmeijer

DIRECTEUR EXPERTISE
CENTRUM VOOR
EDUCATIE EN ZORG

“Aanvankelijk was het expertise centrum educatie en zorg op Saba er voor de scholen. Een paar jaar geleden zijn de kinderopvangorganisaties daarbij gekomen. We werken met een klein zorgteam voor kinderen met speciale behoeften. Eens per drie of vier weken komen we met de kinderopvangorganisaties en de jeugdverpleegkundige samen om de extra zorg voor die kinderen te bespreken. We zijn met het kinderdagverblijf op het moment vooral gericht op de voorbereiding voor de basisschool. Het is een eerste stap.

De financiering voor de scholen komt van het ministerie van OCW. Die voor de kinderopvang van het ministerie van SZW. Dat maakt ons werk soms lastig. Veel kinderen hebben een achterblijvende taalontwikkeling. We hebben 1 dag per week een logopediste beschikbaar voor schoolgaande kinderen. Taalproblemen moet je echter vroeg aanpakken, dus nog voordat een kind naar school gaat. De ministeries moeten deze extra financiering

onderling afstemmen zodat logopedie ook voor jonge kinderen in de dagopvang beschikbaar komt. Op die manier kunnen we beschikken over een fulltime logopedist die op het eiland breed inzetbaar is. Dat zou de taalontwikkeling een flinke boost geven.

Als directeur van het expertisecentrum ben ik van mening dat we expertise moeten leveren. Dat is zo vastgelegd in de wet. En daar hebben we specialisten voor nodig. Door de verschillende financieringsbronnen krijgen we die ondersteuning niet voor elkaar. BES(t) 4 kids wil nu een deel betalen maar er zou een structurele oplossing moeten komen. Het is een uitdaging om de expertise die mist naar Saba te halen, te borgen en te verankeren in de zorgstructuur. Ik heb het tot mijn missie gemaakt om de kennis te vergroten ten aanzien van kinderen met speciale behoeften. Inmiddels zijn er ver-

“We hebben 1 dag per week een logopediste beschikbaar voor schoolgaande kinderen. Taalproblemen moet je echter vroeg aanpakken, dus nog voordat een kind naar school gaat.”

beteringen op de kinderopvang. We stimuleren mensen door ze constant mee te nemen in ons gedachtengoed om kinderen positief te benaderen en op deze manier te werken aan de ontwikkeling van een kind. Ik zie de stappen die gemaakt worden, maar ook dat we nog veel tijd nodig hebben.”

LESSONS LEARNED

1 VANUIT GEMEENSCHAPPELIJK BELANG

In het programma BES(t) 4 kids werken openbare lichamen samen met OCW, SZW, VWS en BZK om de kinderopvang te verbeteren. Dat was en is het gezamenlijke belang. Het programma hebben we samen uitgewerkt en bedacht. Er is een speciale programmastructuur met een projectleider per partner. Maar ook een overkoepelende programmamanager (en programmasecretaris) die letten op de samenhang en zorgt dat alles reilt en zeilt. Dat

werkt goed. Wel moet vanaf het begin duidelijk worden afgesproken wie waarvoor verantwoordelijk is en kan worden aangesproken. Geef elkaar vervolgens ook de ruimte om aan de slag te gaan. Werk in vertrouwen met elkaar en begin gewoon. Je kan niet alles van tevoren uitgedacht hebben. Daarnaast: om integraal samen te werken is het essentieel om de departementale én eilandelijke scheidslijnen af te schaffen.

2 BEGRIP VOOR ELKAARS ACHTERGRONDEN, POSITIE EN CONTEXT

Begrip voor elkaar is soms lastig op het moment dat er spanningen zijn en de druk groot is. Omdat de afstand tussen politiek en inwoners en partners op de eilanden klein is, kan die druk als sterker worden ervaren op de eilanden. Aan de andere kant is in Den Haag de minister de politieke baas. Daar komt de druk dus uit een heel andere hoek. In beide gevallen kan het de partners in het programma onder druk zetten en dat moet je begrijpen en ook openlijk met elkaar bespreken. Een voorbeeld is dat in het programma BES(t) 4 kids tegelijk

is ingezet op verlagen van de ouderbijdrage, verhogen van de salarissen van de medewerkers en kwaliteitseisen (o.a. minder kinderen per medewerker). Dit leidde tot te veel druk bij de kinderopvangorganisaties en dus de lokale projectleiders. Hierover zijn binnen het programma pittige gesprekken gevoerd en dat doen we dus ook samen. Ook in 'het heetst van de strijd' proberen we allemaal oog te hebben en te houden voor de culturele context en lokale mogelijkheden. Uiteindelijk versterkt dat ook je onderlinge samenwerking.

3 KWALITEITSVERBETERING KOST TIJD!

Van idee naar implementatie kost tijd, meer dan we van tevoren bedacht hadden. Werkenderwijs kom je erachter hoe zaken echt werken. Zo neemt het uitdenken en doorlopen van het wetstraject jaren in beslag en heeft uit het niets opzetten van een lokale ondersteuningsstructuur veel voeten in de aarde. En de

kinderopvangorganisaties moeten met alle kwaliteitsverbeteringen de winkel verbouwen terwijl ze gewoon elke dag open zijn. Je kunt niet verwachten dat we in Caribisch Nederland in een paar jaar hetzelfde niveau bereiken als in Europees Nederland; dat heeft ook in Europees Nederland tientallen jaren gekost.

4 LAAT DE AFSTAND NIET REGEREN, BEZOEK ELKAAR OVER EN WEER

Met Corona zijn de online communicatiemiddelen verbeterd. We hebben echter gemerkt dat fysieke aanwezigheid over en weer belangrijk is om tot een gemeenschappelijke aanpak te komen en soms ook met stevig van mening te kunnen verschillen met elkaar. Live werkbijeenkomsten en consultatiesessies hebben een essentiële rol gespeeld bij het

opbouwen en onderhouden van een goede relatie en samenwerking, en het uitdenken en concreet maken van alle plannen. Bij elkaar en met elkaar ontstonden essentiële oplossingen die recht doen aan de Caribische context. Zoals porches als binnenruimte en teamkwalificaties in plaats van enkel individuele kwalificaties.

5 VOLDOENDE GELD IS RANDVOORWAARDE OM DE PLANNEN TE KUNNEN REALISEREN

Plannen worden alleen realiteit als er voldoende geld is voor de uitvoering. Dat wordt heel duidelijk bij de kinderopvangorganisaties. Bijvoorbeeld als je voorschrijft dat gezonde voeding noodzakelijk is, terwijl gezond eten op de eilanden duur is. Geld voor de uitvoering is

niet alleen nodig bij kinderopvangorganisaties, maar ook voor de uitvoering bij de ambtelijke organisatie van de openbare lichamen en Rijksoverheid. Het helpt enorm als er een toereikend en ook meerjarig budget is. De focus kan daardoor op de inhoud liggen.

6 TWINNINGPROGRAMMA WERPT VRUCHTEN AF

Het uitwisselingsprogramma werkt. Met collega's sparren, leren van elkaar, samenwerken en op andere locaties zien en ervaren hoe het anders kan. Dat helpt enorm en werkt voor iedereen heel inspirerend. Saba en Sint Eustatius hebben al ervaring met zo'n twin-

ningprogramma en de resultaten zijn goed. Het programma heeft ook een enorme positieve invloed op de kwaliteit van kinderopvang. Dat gunnen we de kinderen en organisaties op Bonaire natuurlijk ook, dus daar is in 2023 gestart met twinning.

7 ACCEPTEER DE VERSCHILLEN TUSSEN HET RIJK EN OPENBARE LICHAMEN

Hoewel zowel het Rijk als de openbare lichamen overheidsinstanties zijn, zijn ze niet altijd vergelijkbaar. Zo verschilt bijvoorbeeld het aantal medewerkers sterk. Je kunt en mag dus ook niet hetzelfde tempo en dezelfde inzet van middelen verwachten. Wél mag je van iedereen hetzelfde commitment vragen en verwachten gezamenlijk te staan voor besluiten die in de stuurgroep worden geno-

men. In deze stuurgroep proberen we bij alle besluiten ook expliciet oog te hebben voor de (organisatorische) verschillen tussen de overheidsinstanties. Dat kan uitdagend zijn, bijvoorbeeld wanneer er binnen het programma gezamenlijke besluiten worden genomen die voor een of enkele eilanden lastig liggen en de druk vanuit het eiland of kinderopvangorganisaties groot is.

8 VIER SUCCESSEN!

De betrokkenheid van iedereen is super inspirerend. Er wordt ongelooflijk hard gewerkt, op alle niveaus en door alle betrokkenen. Dat is mooi om te zien, maar tegelijkertijd wordt te weinig stil gestaan bij de successen die al behaald zijn. De focus ligt maar wat vaak op alles wat nog moet gebeuren of op datgene wat niet soepel loopt. Daarom is het van

belang om nu en dan ook tijd te nemen om stil te staan bij wat al is gerealiseerd. Bijvoorbeeld de stijging van het opleidingsniveau in de sector, de zorgstructuur die op veel plekken al operationeel is, de ouderbijdrage die inmiddels fors is verlaagd. We zijn er nog niet maar deze successen vieren geeft energie en inspiratie voor de uitdagingen die er nog liggen.

Nawoord

Wij zijn ontzettend trots op alles wat er in de afgelopen vijf jaar met BES(t) 4 kids al is bereikt. Er zijn hele grote stappen gezet van het zorgen voor naar het ontwikkelen van kinderen. De geweldige betrokkenheid van iedereen is inspirerend. We zien de bevoegdheid maar er is ook ruimte om kritisch te zijn. Dat zijn prachtige eigenschappen. Samen zijn we er in geslaagd om samenwerkingsruimte te creëren. We mogen vaststellen dat het programma een succes is en dat lezen we terug in deze publicatie.

We hebben door de opzet van BES(t) 4 kids geleerd hoe je over eilanden en ministeries heen een goede samenwerking tot stand kunt brengen. Door de bereidheid om op basis van gelijkwaardigheid, professionalisering en vertrouwen samen te werken. Mét de beschikbaarheid van structurele middelen. Bij één programma voor drie eilanden is het voortdurend zoeken naar wat gezamenlijk kan en waar het nodig is om lokaal invulling te geven en maatwerk te bieden. Met respect voor ieders expertise en inbreng.

En natuurlijk gaat nog niet alles goed. Dat zijn onze lessons learned. We mogen niet vergeten dat niemand verwacht dat volgend jaar alles klaar is. De onderlinge relaties zijn inmiddels zo robuust dat

we het hartgrondig met elkaar oneens kunnen zijn, maar altijd bereid zijn om met elkaar de volgende stap te zetten om te kijken wat er wel mogelijk is.

Als je alle mooie interviews leest dan spreekt daaruit de liefde en betrokkenheid voor kinderen op Bonaire, Saba en Sint Eustatius. De liefde en verantwoordelijkheid voor de lokale gemeenschap. Met elkaar hebben we een fantastische basis om duurzaam en structureel verder te werken aan het elke dag een beetje beter maken van de kinderopvang en de aansluiting op het basisonderwijs. Zodat elk kind in Caribisch Nederland de kans heeft om zich volop te ontwikkelen.

Ruud Nauts, Programma Manager BES(t) 4 kids

BES(t) 4 KIDS